

Szükség szülte milliók

IMPORTBÓL EXPORT?

Művirág és bútorgomb

Köztudott, s talán közhely is, de igaz: a világot mindig az elégedetlen, úgynevezett nehéz emberek vitték előre. Nehéz emberek? Mit értek ezen? Olyan embert, aki, ha hagyják — s itt a lényeg! — eget-földet rengető dolgokkal képes előrukkolni... aki — ha hagyják — megpróbálja a lehetetlent. Egy ilyen embert ismerek lassan már öt éve. Az első találkozásunkkor tudtam, nem lesz olyan esztendő, hogy valamilyen újdonsággal ne tudna szolgálni az újságíróknak. Pedig nehéz dolga volt az utóbbi években Krajcsovic Istvánnak. Persze, most sincs irigylésre méltó helyzetben, de ha jól belegondolunk, legalább egyenesbe került. Ezt még ki sem mondtam, szinte hallom: nem én, a téma került egyenesbe. Nem replikázni akar, így is gondolja.

Dr. Krajcsovic István világlátésében komolyan vette a munkát, amit elkezdett. Még akkor is, ha volt idő, mikor szó szerint egy kócerájban kellett dolgoznia. Tervezett, dolgozott, kísérletezett. Hogy is kezdődött? Mint a mesében. Egyszer volt, hoi nem volt, volt egy ipari szövetkezet, megszámlálhatatlan profillal. Ezt a közösséget úgy hívták, Debreceni Általános Szolgáltatási Szövetkezet. Volt ennek egy művirág részlege, ahol jobbára csökkent munkaképességű embereket foglalkoztattak. Csaknem ráfizetéssel. A gazdasági helyzet szinte kényszerítette a szövetkezetet arra, hogy gazdaságos tevékenységet szervezzen magának minden területen. Így lett a művirágüzemből gombüzem. Hajdúszovátón mert itt működött az említett kisüzem, 1981-ben megkezdődött a gombgyártás. Ruha- és bútorgombot egyaránt készítettek. A gombok poliszter műgyantából készültek, mondhatni kezdetleges körülmények között. A meglevő épület — egy tornácos parasztház — csak kívülről mutatott valamit. Belül bizony siralmas állapotok uralkodtak. Ennek ellenére profilbővítésen törek a fejük, el is kezdtek a közéleti mozgatók, az árnyékoló zsaluk és az ablaknyitók gyártását. Pénzüki nem nagyon volt, de a szükséges minimális átalakításokat végrehajtották. Lassan emelkedett a létszám is, a termelés is. A rendkívül rossz állapotok között nyereségesen termeltek.

Válaszút előtt

De hogy ne legyen minden olyan szép és jó, alighogy elkezdtek az új termékek gyártását, néhány alapanyaguk beszerzése az importkorlátozások miatt megnehezült, majd lehetetlenné vált. Válaszút elé kerültek, mert közölték velük, sem üvegpaplant sem pedig simító gélt nem tudnak a rendelkezésükre bocsátani. Mit lehet ilyenkor tenni?

1. Bedobni a törülközőt, hiszen hazai anyaggal nem lehet helyettesíteni a hiányzókat. 2. Kísérletezni, hátha sikerül előállítani a gélt. Szerencsére az üvegpaplant kérdést megoldottam, ám a géltre három hónapig várni kellett, ugyanis három hónap alatt lett kész a műanyag. Hajdúszovátón, abban a kis parasztházban kialakított laboratóriumban, kezdetleges körülmények között... Nem győztem csodálkozni, de Krajcsovic István csak legyintett. Nemhogy készen lett, de jobb is, mint az eredeti.

Az üzem tehát megmenekedett a leállástól. Ahogy tel-múlt az idő, a termékek iránt egyre nőtt a kereslet. A KÖJÁL és a tűzoltóság azonban egyre szúrósabb szemmel

nézte tevékenységüket. Nem is csoda, a növekvő termelés mellett egyre nehezebben tudták eleget tenni az előírásoknak. Már volt úgy, hogy megrendeléseket utasítottak vissza... vevőket veszítettek el.

Ekkor már harminchatan dolgoztak az üzemben, s fél év alatt négy és fél millió forint értékűt állítottak elő. A naptárban 1983-at írtak. Ha fejleszteni lehetett volna a növeledni, ám hamarosan kiderült, a szövetkezetnek nincs pénze a műanyagüzem jövőjére. Ismét válaszút elé kerültek. A kivétel útát egy társulás létrejötte mutatta. Ennek megalakulása egyre sürgetőbbé vált, mert a saját kísérleti előállítású gélt nagyüzemi módon nem tudták gyártani. Vagyis a gélt előállítás berendezést nem tudták hol elhelyezni.

Egyenesben

S végre eljött a megoldás, de a mesének még nincs vége. A hajdúszovátai Lenin Termelőszövetkezet egy hét alatt megteremtette a társulás elvi alapjait. 1983. július 1-től a műanyagüzem a tézsz egyik főágazata lett. Minden jó, ha a vége jó, ám még mindig van probléma. Igaz, az üzem új, korszerű körülmények közé került, sikerült a gélyártás és a színezőpaszta előállítása terén is előrelépni: olcsón megvettük és üzembe állították a gyártáshoz szükséges gépet. Már nemcsak saját szükségletüket elégítették ki eme importhelyettesítő műanyagból, más cégek is vásároltak tőlük. Az Építésügyi Minőségellenőrző Intézet elmúlt évi vizsgálatai alapján már tudták, hogy a gélt, amelyet gélcólat 301 néven forgalmaznak, egyenértékű a Nyugatról, Ausztriából származó anyaggal. Sőt bizonyos mutatók szerint jobb is. Ezt a géltípust más hazai cégek is több tonnás mennyiségben használják. A tézsz és a Műanyagipari Kutatóintézet a szóvati eredmények alapján szerződést kötött az importhelyettesítés elősegítésére.

Elkezdődött tehát a szükség szülte gélt tüzetes vizsgálata. A próbát a három hónap alatt kikísérletezett műanyag kiállta. Ma már tény, hogy jelentős összegű devizát lehetne megtakarítani az országnak azzal, ha Szovátón gyártanák a hazai szükségletet. Ma még 270-280 tonna gélt hozunk be Nyugatról, ez körülbelül 10 millió schillingbe kerül. Ehnyt lehetne megtakarítani. Lehetne, igen, így írtam, ugyanis a nagyobb mennyiség gyártására egyelőre nincs lehetőség. A gélyártó berendezés megvan ugyan, de pont ez a gép lett mostohagyerek a költözéskor, ennek csak egy nyitott szin jutott. A jó munkához pedig jó körülményekre is szükség van. Jó körülményeket azonban csak pénzzel lehet teremteni. A fejlesztésre szánt összeg azonban hiányzik. A tézsz már eddig is sokat áldozott az üzemre, ám a lehetőségei még egy jól menő szövetkezetnek is végesek. Egy a lényeg: a továbblépéshez hitelre van szükség. Hogy pontosabban fogalmazzak: importhelyettesítő beruházást megteremtő hitelről van szó.

A pénz épületre és gépekre kell. Épületre, ahol majd megfelelő körülmények között tudnak dolgozni, gépekre, amelyeken a szükséges mennyiséget és a megkövetelt minőséget elő tudják állítani. Krajcsovic István megint előre néz: lehet, hogy idővel exportálni is tudnak belőle...

Iván Gizella

A család, de azon túl...?

Értékeinkről, emberi kapcsolatainkról

Minden társadalom — koronként változóan — a maga szükségletei szerint rendezi és magyarázza a világot. Ezzel együtt az értékrendszer is változik; az élet minden területén érvényesíthető szemléletet csak akkor tud adni, ha az értékszerveződés befejeződött, s ezáltal ítéleteinkben, döntéseinkben átfogó módon segíti tud — írja Kapitány Ágnes — Kapitány Gábor Értékrendszereink című kötetében.

Az embert nem az viszi előre, amit már maga mögött tud. Egyfajta biztonságot ad ugyan a jól kitapasztalt út, de az életnek értelme csakis a konkrét célok adhatnak. Megvalósításuk ugyan nem mindig zökkenőmentes, az alkotó emberi munkához az akadályok leküzdése is hozzátartozik. Csak hogy a kérdés nem ilyen egyszerű: a tisztesség, az igazság, a becsületesség, a képességek, a tehetség, a jogos vágyak kielégítése nem mindig számítanak érinnynek. S időnként környezetünk egészen másképp látja a dolgokat — korlátolttságba, cinizmusba, rosszindulatba ütközünk. Olykor a jogos követelések, igények kielégítéséért is harcolni kell, vagy éppen előítéletekkel küzdeni. Azt, hogy a társadalomban mi számít értékeknek, nagyon nehéz megközelíteni. Nehéz azért, mert társadalmi szubjektív kategóriáról van szó; az egyes ember számára az az érték, amit átél, személyisége alapvető, belső szükségletévé tesz. S akkor még mindig nem biztos, hogy ugyanazt tartják-e értékeknek az adott dolgokról az emberek, sőt az értékek rangsorolása, sem azonos, jóformán egyénenként változik.

A munka és értéke

Patakfalvi Attila egy ötszáz fős szolgáltató vállalat KISZ-titkára, ahol egyébként műszaki ügyintézőként dolgozik.

— Ha rangsorolni kellene az értékeket, nálam a munka volna az első. A fiatalok többsége felnevel, aki becsületesen dolgozik, de vannak jelenségek, amelyek semmi esetre sem fogják a munka értékének társadalmi megbecsülését növelni. Elismerjük például, hogy szükség van a kisiparosokra, de vitatjuk, miért tesz szert — ugyanannyi idő alatt, ugyanannyi munkával — többszörös jövedelemre, mint mondjuk egy vállalatnál dolgozó szakmunkás.

— Miért érték a munka? Hogyan gondolkodik egy mai fiatal: siker pénz, netán a hatalom eszközeinek tekintetét?

— Az anyagi biztonság-értékszükséglet. Egy mai fiatal nem jut másképpen lakáshoz — néha erején felüli terheket kell vállalnia. Az anyagi oldal tehát nem lehet másodlagos, de mintha valamelyest háttérbe szorult volna a munka elismerésének egyéb módjai. Egy kiváló dolgozónak nem minden esetben van olyan tekintélye, mint ami megilleti. Siker? Az emberben évezredek óta benne él az alkotás öröme, anélkül, hogy dicséretet várna munkájáért — legyen az kézművész vagy esztergályos. Manapság is van, aki mindent megtesz azért, hogy a munka vezetés a „hatalmat” is elérje — zéven a pozícióba kerüljön. Ha viszont ez egészséges önbizalommal, szakmai ráteremtéssel jár, nem mondhatjuk negatívnak, sőt értékeknek tekinthető.

Értékvesztés — emberi kapcsolatok

— Mi az érték? — A két kereskedő összenéz. Legnagyobb érték a család, de azon túl... Túlságosan számítanak az emberek. Ösztönösek, megbecsülést várnak, de ezt csak a családban, legfeljebb a barátoktól kapjuk meg.

— Milyen értékek vesztek el súlyukat?

— Az emberi kapcsolatok romlottak el legjobban — véli az egyik fiatalasszony. — Az anyagi biztonság fontos, de a javak hajhászása, ha egyesek csak azt nézik, miből van hasznuk — ez már kóros jelenség.

— Ugyanakkor nem árt kutatni: helyes célokra használja-e fel valaki az anyagait, amihez munkájával jut — szól közbe kollégája. — Annak idején mi felutaztunk Pestre egy-egy színházi előadás kedvéért. Ma már ez luxusnak számít. Másra kell a pénz, az idő. Nagyon szeretek olvasni, de könyvet veni csak részletre tudok, nem szólvá arról, hogy a nyaralásra egy éven át kuporgatunk.

— Visszatérve az emberi kapcsolatokra: az emberek annyira zárkóztak lettek, hogy hasznos dolgokat is alig mondanak el egymásnak. Igen, nem — ebből áll a társalgás. Kapkodás, szófoszlányok — hogy lenne ez elég a harmonikus emberi kapcsolatokhoz? A rosszindulat is aggasztó méreteket ölt. A múltkor udvariasan segíteni

— Befolyásolják-e értékrendszerünk kialakulását a szokások, a társadalmi hagyományok, a nevelés, a család?

— Úgy érzem, egyes polgári erkölcsi szokásokat, normákat nagyon nehéz feloldani, ma is gyakran ütközünk előítéletekbe. Sokan értékek tekintik a vagyont, az hogyan jött létre, felnéznek arra az emberre, aki ilyet tud felmutatni. Rettenetesen bosszant, ha ugyanakkor nem becsülik eléggé környezetükben a szerényebb körülmények között élő, közéleti szerepet is vállaló, kapcsolataiban igényes embert. Az eszmény, a példakép szerepére utalnak még: úgy érzem, forradalmi előideink példáját egyre inkább értékeknek tekintik a fiatalok. A családi közeget sokat számít: az erkölcsi indítást, gondolkodásmódban az értékek becsülését elsősorban itt kapja meg a fiatal, ettől függ, milyen emberré válik.

— A családot én is a legfőbb értéknek tartom. De ma a nő is dolgozik, és ezzel tulajdonképpen veszít értékekéből. Ellentmondásnak hangzik, de így van: nincs ideje, ereje arra, hogy — mint korábban — valóban összetartsa a családot. Vacsora, fürdetés, mars az ágyba — rohanó életünkben alig jut idő törődni a gyerekkel. Pedig fel kellene készíteni a rára is, hogyan éljen, viselkedjen. Ezt az utóbbit a felnevelteknek is tanulniuk kellene. Drasztikusak napi bosszúságaikat másoktól torolják meg, idegesek, türelmetlenek.

— Egyformák-e fogalmaink az értékekről?

— Egyáltalán nem. Van, akinek kizárólag a munka a fontos, minden más csak „kellék”. Másoknál az anyagi javak állnak az első helyen.

— Értékrendszerünk a társadalmi elvárásokat tükrözi-e vagy egyéni ítéleteink is helyet kapnak a döntésekben?

— Gyakran csak azt tartják értékes embernek, aki azt teszi, amit környezetétől vár tőle. Olykor ez független attól, hogy jó-e vagy rossz, amit adott esetben tenni kellene. Aki már kiépítette a maga körét, sikerült elérnie valamit, csak a jól kitapasztalt úton hajlandó tovább menni. Félti a pozícióját, elzárkózik az újításoktól. Néha elképesztő az irigység a fiatalokkal szemben, aki mégis szólni mer, ne várjon jutalmat, fizetésemelést. Persze tiszteltet méltó kivételek is vannak.

— Pedig az igazságot nem lehet elhallgatni. Rám sütötték, hogy nagy szám van, mindig kimondom, ami a szívemen van. Szürke átlagember és a társadalom számára sem értékes, aki elhallgatja a véleményét. Sajnos megdöbbentő példát is tudok mondani. Tízéves kislányomat pici kora óta arra neveltem: hazudni nem szabad. A gyerek eszerint élt, míg tanárnője a szülői értekezleten tudtomra adta: nem helyes, hogy a gyerek kíméletlenül őszinte. Mit tegyek? Kétszínűnek neveljem a gyereket, amikor irtózom az alakoskodástól? S mi lesz, ha már a családi körben, hozzánk sem lesz őszinte? Sajnos, az érzelmi nevelésre az iskolában egyre kevesebb idő fordítanak.

— Új ismerősökkel beszélgetve az első kérdések egyike: mit csinál, mivel foglalkozik? S ez nem pusztán érdeklődés. Egészségtelen, ahogyan szinte rangsorolják egymást az emberek: diplomák, szakmunkás, segédmunkás. Elfelejtjük, hogy mindenki egyformán — ember.

D. Karádi Katalin

Hosszú távú ter

Milyen le

a magyar

Már-már belátható közegben van a „bűvös” ezredforduló. Várhatóan mi történik addig, milyen lesz 2000-ben a magyar népgazdaság? Miből mennyit termelünk és hogyan élünk? Hol tartunk majd a világ hasonló lettségű országaihoz viszonyítva? Megannyi nyitva kérdés, amelyre azonban mert az idő sürget — alább tervezéssel, előreálással válaszolni kell.

Ezért bizta meg a Minisztérium az Országos Terveket, hogy készítsék a hosszú távú, 2000-ig esztendőre vonatkozó tervet. A nagy munkában részt vesz a Magyar Tudományos Akadémia, a tudományos intézmények, továbbá a társadalmi szervezetek, a tanácsok és a gazdaságvizsgáló szervezetek. Elkészült a terv, a Minisztérium meg tárgyalta elfogadta.

Nehezebb feltételek

Lehet-e a mai nehéz helyzetben csaknem két tizedre előre tervezni? Szer és sok oldalról megérkező kérdések. S a válasz nemcsak lehet, de feltétlenül kell! Eppen azért, mert mai világgazdasági problémák nem lehetnek örökösök, gondosan kell tervezni az utána következő időszakra. S tervezni azért is, mert a hosszú távú tervezés eredményeit nosítani lehet a közéleti ötéves — tervek elkészítésénél, a gazdaságirányítás korszerűsítése során. De utolsó sorban azért is, ez segít a KGST-országok folytatott tervezésében és általában a külkedelmi és gazdasági kapcsolatok fejlesztésében.

Természetes, hogy a hosszú távra szóló tervnél sok bizonytalanság nyelzével kell számolni, sorban talán a munkahelyzetre, hiszen ha felhagyunk, hogy ugyanannyi munkaképes ember a szágban, mint ma — ben meghosszabbodik a nullás idő, viszont rövid lesz a munkaidő és több munkaerőt igényel a szolgáltató ágazatok, ebből következnek, hogy meló ágazatok száma mainál kisebb munkai marad.

Előre látható az is, a beruházások mértéke a mainál gyorsabb gazdasági növekedéssel szor — nem éri el a korábbi tizedek átlagát. Energia alapanyag-ellátásunk egy fele ma importból származik, ennek növekedéséből lesz a lehetőség eddig. Tartósnak kell lenni, hogy piaci igények kedvezőlenebbé több a versenytárs, nemben tudjuk értékesíteni mezőgazdasági és méréinket a fejlett országokban, a diszkrimináció és protekcionista intézkedések miatt. Nehezebbé lesz az árúcsökkentés tenni a KGST-országok is.

Mindez — valljuk — nem túl biztató. Hozzá azonban tenni, hogy hosszú távú terv a legnehezebb feltételekkel számolt ezek közül való (vagy akár több is) zőbbben alakul, az inkább éreztetni fogja a tásat.

Versenyképes és nyitottság

A teljes foglalkoztatást úgy kell fenntartani, hogy a Miniszter

BUDAPEST. A Bajáki Ferenc Szakmunkásképző és Szakközépiskolában 173-an tanulják az esztergályos mesterséget. A fiatalok a Csepel Művekben dolgoznak majd (MTI-fotó — Fehér József)

Hosszú távú tervezés

Milyen lesz 2000-ben a magyar népgazdaság?

...és az értékelés, a társadalmi háttér, a nevelés, a cs...

...em, egyes polgárok, akiknek a nevelés, a társadalmi háttér, a cs...

csaladok

...egyik vevőnek, engem, nekem, mam van" —

...re. Én is a leg... tartom. De ma... és ezzel tu... vesztett érté... lletmondásnak... gy van: nincs... arra, hogy —... n — valóban... családod. Vacso... mars az ágyba... ünknben alig jut... gyerekek. Pe... e készíteni a... ólban, viselked... óbbít a felnőt... lniuk kellene... napi bosszúsá... kon torolják... k, türelmetle...

...k-e fogalma... ról?

...n nem. Van... ag a munka a... n más csak... knál az anya... az első he...

...szerünk a tár... ásokat tükrö... ítéleteink is... döntések...

...csak azt tart... mbernek, aki... környezete el... ez független... vagy rossz... ben tenni kel... kiépítette a... került elérnie... a jól kitapo... landó tovább... pozícióját, el... ásoktól. Néha... rigység a fia... en, aki mégis... várjon jutal... elést. Persze... ó kivételek is...

...gazságot nem... i. Rám süttö... szám van... om, ami a szí... rke átlagem... alom számára... el elhallgatja... Sajnos meg... at is tudok... ves kislányo... ta arra neve... szabad. A... élt, míg ta... értekezleten... nem helyes... kíméletlenül... gyek? Kétsz... a gyereke... ózom az ala... mi lesz, ha... körben, hoz... színte? Saj... nevelésre az... e kevesebb...

...kkel beszél... rdekések egy... nival foglal... pusztá ér... gtelen, aho... rangsorolják... erek: diplo... segédmun... hogy min... ember.

...Már-már belátható közel... egyben van a „búvós” ezred... Várhatóan mi tör... addig, milyen lesz... 2000-ben a magyar népgaz... Miből mennyit és mi... termelünk és mi... elünk? Hol tartunk... a világ hasonló fej... országaihoz viszo... Megannyi nyitott... amelyre azonban —... az idő sürget — leg... tervezéssel, előrelátás... választolni kell.

...Ezért bízza meg a Minisz... rtanács az Országos Terv... alait, hogy készítse el a... 2000-ig szóló... A nagy munkába be... a Magyar Tudomá... Akadémiát, a tudomá... intézményeket, továb... a társadalmi szerveze... a tanácsokat és egyes... ző szervezeteiket is... zult a terv, a Minisz... rtanács megtárgyalta és... fogadta.

Versenyképesség és nyitottság

...A teljes foglalkoztatottsá... got úgy kell fenntartani —... húzza alá a Minisztertanács...

...di Katalin

APÁM HITTE

Szvetanovity Zorának más, mint az elődei. Ezt a... van egy dala. Lehet, hogy... mostanában már nem... szerepel a slágerlisták élén... születtek újabb sikerszámo... a dalok sorsa, hogy felkap... ják, majd a feledés gödrébe... ejtik őket egy későbbi nos... talgiahullám kegyeire bízva... Az viszont biztos, hogy az... utóbbi egy-két évben Zoran... aligha hagyhatta volna el... a dalt a műsorából, a hall... gatóság mindig várta, min... dig követelte tőle, s ahány... dig megpendítette gitárja... húrjain az utolsó akkordot... fergeteges ovációban tört... ki a koncertterem bármely... nagy számú fiatal hallgató... sága. Nekem pedig ilyenkor... mindig egy kis meghatottsá... szorongatja a tarkomat.

Mert ennek a dalnak az... utolsó sora egyetlen állítás... Hiszek apámban. Az apában, aki annyira... más dolgokat tartott font... nak az életben, másra ál... dozta hitét ösztönözte naivsá... gal is, mint a lézertechnika... és a kvadrónia világában... felnőtte serdült fia. Erőli... szől a dal, s amikor a fel... dübörgő tapsvihart hallom... nem tudom, nem akarom el... hinni, hogy az csak a mai... irányzatba illeszkedő zené... nek, a népszerű előadónak... szól. Hadd legyen ez csak... „is”! Hihessük azt, hogy a... fiatalok sokasága azért kö... veteli az ismétlést, mert új... gar akarja hallani, amit ő... maga is érez, csak kifejezni... képtelen.

A fiatalokkal sok baj van... Nem most, dehogyan, már... az ókor bölcselőjéről pa... naszkodtak, s a „mi lesz a... világban, ha ilyen a jövő ge... neráció?” aggodalom egész... történelme során végigkísér... te az emberiséget. Kétsége... len viszont, hogy a kérdé... sekkel nekünk most és itt... kell szembenézni. Hogy a... másfél évezreddel ezelőtti... Kinában a fiatalok csúnyán... beszéltek, s nem mostak fü... let, ha csunya szót hallottak... vajmi kevés fejfájást okoz... nekünk napjainkban. Annál... többet, ha azt tapasztaljuk... — vagy csak véljük —, hogy... bizonyos életszemléletbeli... különbségek, érdekeltségek... olyan útközpontra talál... koznak, amelyet lehet a ge... nerációk határvonalának is... nevezni.

A kérdés boncolgatásánál... tekintünk el most olyan... külsőségek dolgotól, mint... öltözködés, hajviselet. Leg... feljebb azért lényeges, mert... minden ifjú ember keresi... önmagát, személyiségének... meghatározóit, s ezekben... „felpróbál” jó néhány meg... jelenési formát is. Ennél... azonban sokkal fontosabb, hogy... keresgéljék helyét a vi... lágban, titkolva vagy nyil... tan azt, hogyan lehetne ő... kor más formában, de tudá... stítani kell valahogy a fia... talokban, hogy a jelenlegi... viszonylagos, de kétségtelen... jólét számunkra és számuk... ra nem a mesebeli kenyérta... éretten lepottyánó termé... se... Ahogy a demokratikus... szabad emberi légkört sem... a troposzférában kavargó... ciklonok sodorják éppen a... mi hazánk fölé.

A harmadik dolog pedig: az emlékezőképesség karban... tartása. Mielőtt felháborod... nánk azon, hogy a fiatalok... nem akarják maradéktalanul... elfogadni a felnőttenem... dék által meghatározott rend... det, gondoljunk egy kicsit a... saját fiatalokunkra. Nem a... mai szülők voltak azok, akik... könnyedén hátat fordítottak... apáik foglalkozásának, élet... formájának? Nem mi válasz... tottuk szüleink hite helyett... a korszerű világnézetet egy... életre szóló aggodalmat plá... nálva a gyermekeik elkár... hozásától rettegő anyák lel... kébe? Alig vártuk, hogy ki... dobhassuk a lakásból a ha... zurlól hozott, divatja múlt, ám „egy életre kieszolgáló”... bútorokat, az aggályoskodó... szavakra pedig könnyedén... vetettük oda: ugyan minek... kuporgassunk, ad hitelt az... OTP, ha kell.

Hogy mindez akkor 25—30—35 évvel ezelőtt egészen más volt? Igen, más... Mert nemcsak mi váltottunk... életformát, hanem az egész... társadalom. A mi múlttal... szembefordulásunkat egy... történelmi sorsforduló... erősítette, s a mi lázadásunk... a gyökeres fordulatot vitte... végbe.

Most viszont konszolidált... időket élünk. Nem tervezünk... és józan ésszel nem is tu... dunk elképzelni a társada... lomban a mi fiatalaink idején... bekövetkeztet forduló... lathoz hasonló. Ez a rend... szer, amiben élünk, jó ne... künk, a magunknak valljuk... eredményeivel, hibáival... együtt. Nem kívánunk mást... a gyerekeinknek, mint hogy... minden így haladjon to... vább, ahogy elindult, ez ter... mészetes. Ha megfelelően... neveltük őket, egyet is ér... tenek ebben velünk. De ne... lepődjünk meg, főként ne... háborodjunk fel, ha mégsem... akarnak mindig mindent... pontosan úgy, ahogy mi el... képzelnénk. Ha úgy akarják... folytatni az általunk meg... kezdett munkát, hogy köz... ben ne váljanak nyárspol... gárrá, ha a jövő társadalmát... olyannak képzelik, ami csak... alapvonásaiban őrzi a mi... emlékezetünket, de arculatán... már az általuk rajzolt jele... ket viseli.

Minderről persze könnyű... így beszélni. Elvileg és álta... lánosságban. A való élet... konkrétumait azonban hihe... tetlenül nehéz osztályozni:... meddig egészséges, termé... szetes, honnantól káros egy... tendencia? Melyik jelenség... ben ismerhetünk a hajdan... ránk is jellemző világmeg... változó szándékra, s melyik... ben kell a világméreteken... terjedő erőszak csírait fel... fedezni? Hogyan lehet az... előbbi kibontakozását segí... teni, az utóbbit környörte... nül visszafojtani? Meddig... terjedhet a szülői szeretet... anélkül, hogy béklyóvá vál... na, vagy éppen a követelő... zésnek teremtené talajt?

Az ezekre adandó választ... nem lehet elodázni, s a... feladat azért olyan nehéz, mert még példák sem állnak... előttünk. A ma ifjúsága... nemcsak az első háború nél... küül felnőt generáció, hanem... első abban is, hogy törtéle... nül folytathatja, kell hogy... folytassa, amit a szülei el... keztek. Ez a perspektíva... kevésbé színes esztendő... sokkal rajzolható, mint a... barikádok forradalmak. Tal... lán valahogy úgy lehetne... megfogalmazni: az az ifjúsá... dolga, hogy a korábbiaknál... többet megtartva változtat... son. A megtartás viszont... csak akkor nem kényszerű... kötelesség, ha az új nemzéd... tud hinni az elődökben. Ha... tudja, átérzi, az előtte... járók azt tették, amit akkor... és ott tenniük kellett, s kell... még ma is felnőt fejjel. Pé... dát is csak így láthatnak... maguk előtt, márpedig pé... dára, sőt ideálra az ember... nek szüksége van.

Ezért érzem én nagyon je... lentősnek a felcsattanó tap... sőt, amikor Zoran kimondja... Hiszek apámban.

Nagy Zsuzsa

A növekedés várható üteme

Hosszú távon ilyen elsőb... séget ad az állam a „bio... program”-nak, a mikroelekt... ronika és a számítástechni... kai kultúra népgazdasági... elterjesztésének, az anyag... energiatakarékos, kör... nyezetkímélő technológiák... és technikák kifejlesztésé... nek és alkalmazásának. Ugyancsak állami feladat a... komplett technológiák és... komplex rendszerek olyan... mértékű és irányú fejleszté... se, hogy azok exportálhatók... legyenek, továbbá a szellemi... export súlyának növelése.

Mit jelent mindez a szá... mok — immár közerthető —... nyelvésre lefordítva? Húsz év... (1981—2000) átlagában éven... ként a nemzeti jövedelem... 2—3 százalékos növekedé... sével számol a terv. Ugyan... akkor a lakosság fogyasztása... evenként másfél—két és fél... százalékkal, a reáljövedelem... ugyancsak éves átlagban... 1,6—2,9 százalékkal növeks... zik.

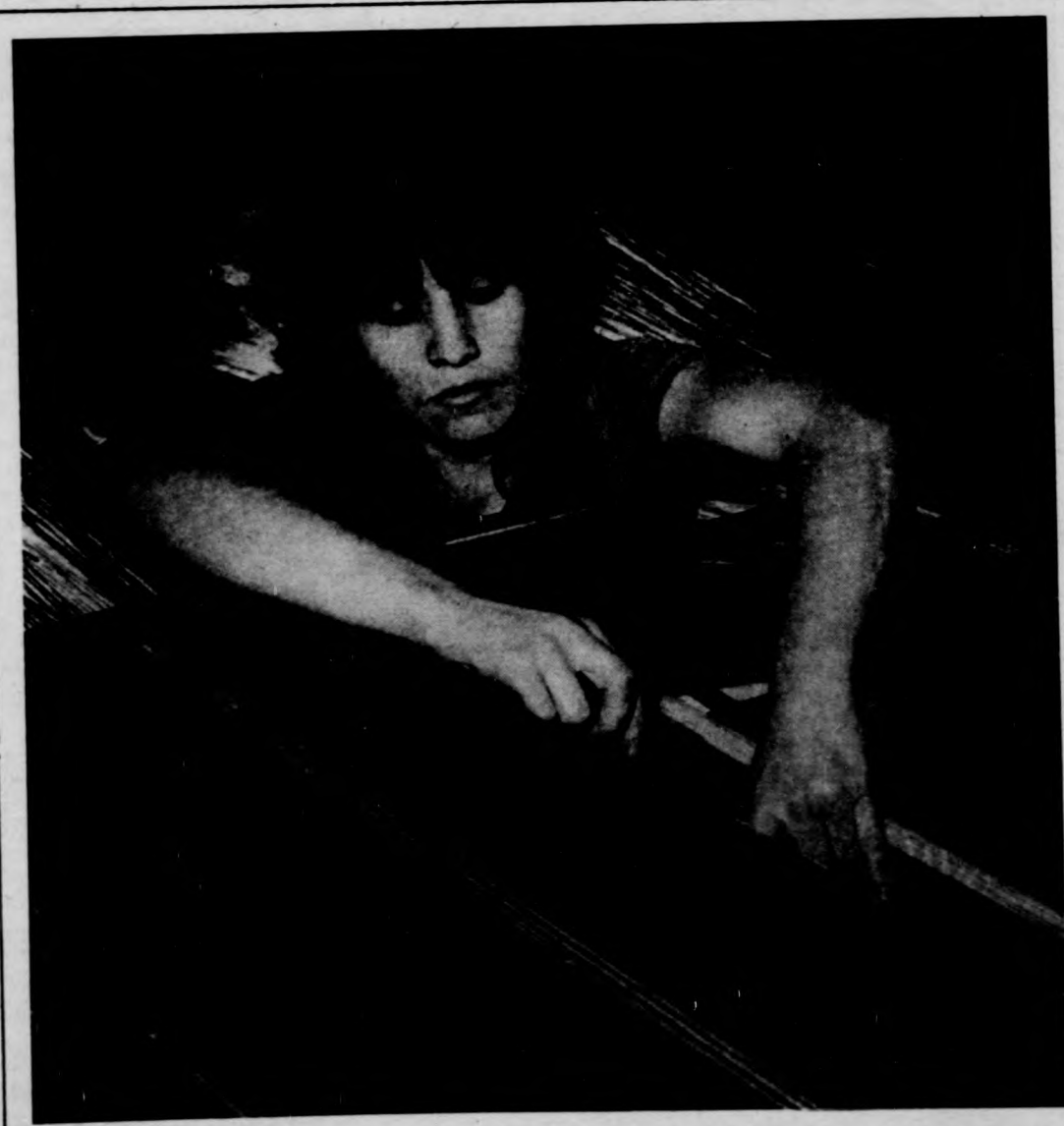
S hogyan alakulnak addig... a feltételek? A tervdoku... mentum erre vonatkozólag... több változatot dolgozott ki... Rugalmasan, hogy alkalm... azkodni lehessen az éle... lőtözködés, hajviselet. Leg... feljebb azért lényeges, mert... minden ifjú ember keresi... önmagát, személyiségének... meghatározóit, s ezekben... „felpróbál” jó néhány meg... jelenési formát is. Ennél... azonban sokkal fontosabb, hogy... keresgéljék helyét a vi... lágban, titkolva vagy nyil... tan azt, hogyan lehetne ő...

Illés János, az Országos Tervhivatal főosztályvezetője

Javításra, korszerűsítésre... szorul a magyar gazdaság... belső munkamegosztása, a... gazdasági egységek közti... együttműködés — például a... nyersanyagot, az alkatrésze... ket, félkész termékeket száll... lító vállalatok és a készter... méket előállítók között —, továbbá, nem utolsósorban... az ehhez kapcsolódó érde... keltségi rendszer. Ismét pél... dáként: az exportból származó... jövedelemtöbbletben... nincs érdekeltsége a mégoly... fontos félkész terméket vagy... alkatrészt gyártó vállalat... nak. Növelni kell az érde... keltséget az importot helyettesítő... anyagok bevezetésénél is.

Növekszik a következő bő... másfél évtizedben az infra... struktúra, azaz a szolgáltató... ágazatok szerepe. Ez — az... úgynevezett háttérparral... együtt — feltétele annak, hogy... növekedjék az ipari (és... általában az anyagi) termel... és hatékonysága. Az iparon... belül pedig a feldolgozó ipar... egyes tevékenységeit kell... már a 80-as évek második... felében korszerűsíteni, ver... senyképessé tenni beruházá... sai arányának növelésével.

Önállóság vagy irányítás? Sokszor feltett kérdés ez... napjainkban, s kétségtelen, hogy az ezredfordulóra — vagyis hosszú távon — erre... feltétlenül válaszolni kell, mégpedig egyértelműen. A... Minisztertanács által elfoga... dott terv kimondja: a struk... túráváltások döntő részé... hez vállalati kezdeményezés... re van szükség, a piaci kö...

TATA. Kétféle négyzetméter szőnyeg készül évente a LATEX gyárában (MTI-fotó — Varga László)

Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat

Munkakörülmények – szociális helyzet

A vállalat közel 1500 dolgozója nagyjából még ma is a 90 évvel ezelőtt épült üzemekben végzi fontos feladatát. Ez első hallásra nem valami kecsesítő. Am a vállalat vezetői évek – vagy évtizedek – óta igen nagy figyelmet fordítanak a dolgozók munkakörülményeinek állandó javítására. Ezt persze éppen az előzők rá is kényszerítik a vezetőkre.

Igy hát van mit elmondani a munkakörülmények változásáról. Baksai István, a vállalat szakszervezeti bizottságának titkára szerint – de gondolom, minden dolgozó szerint is – óriási változások történtek ezen a téren a vállalatnál. Erre jelentős pénzüsségeket fordítottak az elmúlt években, aminek látható eredményei vannak.

A munkakörülményeket mindenekelőtt műszaki fejlesztéssel, a technológia korszerűsítésével lehet megváltoztatni, s ezt tették itt is. Ennek következtében tehát már más kép fogadja a húsipari vállalatot látogatót: korszerű berendezések könynyitják, gyorsítják a munkát.

Ez azonban csak az egyik – bár igen fontos – oldalja az emberekről való gondoskodásnak – mondja Baksai István. – Természetesen nem feledkezhetünk meg – nem is akartunk – a szociális helyzetünk javításáról sem. Például elkészült egy százszemélyes vállalati óvoda, ami máris teljes kihasználtsággal működik. Nem kis gondtól szabadított meg ez a vállalatunknál dolgozó anyákat. A szakmunkás-utánpótlás jelentőségét senki nem vitathatja. Nálunk 67 fős korszerű diákolthoz épült. De van már 700 fős korszerű öltözőrendszerünk, a napokban átadtuk az 1000 adagos üzem, konyhát és az 500 fős modern éttermet. A mini sportkabinatunknak is igen nagy sikere van dolgozóink körében. De van főállásos orvosral üzemeltetett orvosi rendelők, üzemi orvosunknak önálló táppénzre vételi joga van. Az orvosi ellátás bővítése, felszereltségének javítása a fő feladataink között szerepel.

Nem elhanyagolható tényező többek között a hajdúszoboszlói vállalat üdülőnk megléte, vagy a sumeni húskombinátál közösen szervezett seregyűltetés lehetősége sem.

E villanászserűen felszerelt tényezők is képet adnak arról, hogy a húsipari vállalatnál milyen szerepet játszik a dolgozókról való gondoskodás. S erről nem feledkeznek meg a jövőben sem.

Korszerű csontozószalag

Jól szervezett partneri kapcsolatok

Mint a mellékelt adatlapból is kiderül, a Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat kilencvenéves múltja tekintetében a közeli évszázados történet természetesen óriási fejlődést takar, s ma – ugorjuk át ezt a nagy távlatot – közel ötmilliárd forintos árbevétel produkál az alig több mint 1400 dolgozójával.

Természetes, hogy megyénk lakosságának ellátásában kiemelkedő, meghatározó szerepet játszik a vállalat. Ezt – ahogy dr. Fülöp Imre igazgató hangsúlyozta – első számú feladatunknak tekintik. Ugyanakkor – éppen ezért a lehetőségeihez mérten be is avatkozik a munkába, irányítja is azt.

Ösztönzik a termelést

A megye mezőgazdasági üzemeltetői által megtermelt állattenyésztési termékek túlnyomó többségét – a sertésnek 65, a szarvasmarhának 97, a juhoknak 50 százalékát – vállalatunk dolgozza fel, illetve értékesíti. Ez egyben jelzi is, hogy a vállalat, valamint a termelők közötti kapcsolat kiemelkedő jelentőségű. Ennek természetesen hatóságiilag meghatározott, kötelező feltételei vannak, tehát sokoldalúan szabályozott, s a központi előírások betartása kötelező mindkét fél részére. Erre egyébként a szerződéseket jelentenek biztosítékokat.

Mindemellett az igazgató nagyon fontosnak tartja a következőket:

Vállalatunk tevékenysége ma már csak úgy lehet eredményes, ha működési területén a vágóállat-termelés jól igazodik a feldolgozó kapacitásunkhoz, az élő- és a húsexport-igényekhez, valamint az ellátási követelményekhez. Ennek sikeres megvalósítása érdekében a szerződéseket jóval megelő-

zően a feladatok pontos összehangolására van szükség. Ezt kölcsönös érdeken alapuló együttműködésekkel, közös termelési tevékenységgel lehet elérni. Ezért vállalatunk már 1981-ben újszerű termelési kapcsolatokat épített ki, szerény mértékű vállalati források felhasználásával, amit azóta is folyamatosan bővítünk.

Mit is jelent ez az újszerű termelési kapcsolatrendszer?

Nézzük állatfajonként. 1981-ben vállalatunk gazdasági társaságával sertés- és szarvasmarha-termelési gazdasági társaságot hoztunk létre, 23 mezőgazdasági nagyüzemmel. Célkitűzésünk az volt, hogy tovább növeljük az előző évi vágósertés-értékesítést, illetve a hízott sertésekben a nemes húsrészek arányát. Ez természetesen csak a gazdaságok jobb technológiai és technológiai munkájával érhető el. A célkitűzés már az első évben megvalósította a társaság: az előző évi értékesítést 152 százalékkal teljesítette, vagyis

242 ezer sertést adott át a vállalatnak. Ugyanakkor a nemes húsrészek aránya is érezhetően javult. A vállalat gazdasági társaság létrehozása óta a vágósertés növekedése 6 millió, a minőség fejlesztéséért pedig 7 millió forintot térített vissza a taggazdaságoknak. A gazdasági társaságba belépett a HAGE-gazdaságok Hajdúszoboszlón

Javult a kapacitáskihasználás

De van itt más szempont is, amit figyelembe vettünk. Nevezetesen a vágókapacitásunk jobb kihasználását, főleg az év első hónapjaiban. Ennek érdekében a múlt évben a partnerek részére olyan ösztönzést tűztünk ki, amely éppen az év első négy hónapjában külön is növelni volt hivatott a vágósertés mennyiségét. Ennek is megvalósult az eredménye, tavaly például az első négy hónapban 20 ezer sertéssel sikerült többet felvásárolnunk, amiért mezőgazdasági partnereinknek mintegy 8 millió forint árualap-bővítési felárat fizettünk ki. Ez az ösztönzés egyébként idén is megvalósult, s eredményességét bizonyítja, hogy eddig teljes mértékben ki volt használva vágókapacitásunk.

Nem feledkeztek meg a kistermelőkről sem, ahol szintén sikeres akciókat valósítottak meg.

A vágómarha-termelésnél a termelés színvonalának megtartása mellett a magyar tarka és a húshasznú tehénállomány, illetve az ezek szaporulatából jelentkező jó minőségű vágómarha-termelés növelésére töreksznek. A szarvasmarha esetében többféle megoldást találtak a vállalatnál. Különböző szerződések, exportárualap-bővítési felár, közös tulajdonban levő húshasznú tehénállomány, több milliós nagyságrendű vemhesítészö-

ADATLAP

A vállalat alapítása: 1894. augusztus 1.
1983. évi főbb gazdasági mutatók
Felvásárlás (db)
sertés: 598 100
szarvasmarha: 37 000
juh: 146 300
Vágás (db)
sertés: 350 800
marha: 22 400
juh: 20 400
Készítménygyártás: 7136 tonna
Export-csontoshús: 20 485 tonna
Árbevétel összesen: 4 milliárd 871 millió 808 ezer forint forint
Bruttó termelési érték: 3 milliárd 190 millió 370 ezer forint
Exportárbevétel: 2 milliárd 285 millió 582 ezer forint
Egy fő fizikai létszámra jutó bruttó termelési érték: 2,3 millió forint
Mérleg szerinti eredmény: 138,1 millió forint
Átlagos állományi létszám: 1438
Összes szociális költség: 44,7 millió forint
Lakásépítési költség: 1,5 millió forint
A dolgozók elmúlt évi jövedelemnövekedése: 6,8 százalék.

Termelés belföldre és exportra

Tavaly a megye lakossága elfogyasztott 4600 tonna sertés- és marhahúst, 3900 tonna húskészítményt és 2400 tonna úgynevezett kereten kívüli termékét: sajtot, kenőzsírt, hurkafélét, szalonnát stb.

Az értékesítési tevékenységben azonban nemcsak gyénk fogyasztását kell figyelembe venni. A megyei értékesítésen kívül nagymértékben járul hozzá a vállalat a főváros ellátásához is. Oda tőkehűből 3000 tonnát, húskészítményből 140 tonnát szállítottak az elmúlt évben.

Az ellátást tehát alapvetően jól oldotta meg a vállalat, ami persze nem jelent azt, hogy nincs javítanivaló. A szándék is ezt jelzi: ugyanis céljuk az, hogy az évre például, hogy igyekvünk megszüntetni az egyes termékekből átmenetileg jelelt hiányt, a minőség javítását, valamint a gyártó fogasztói áremelési mérséklése vagy ellensúlyozása érdekében az olcsó áru 60 százalékos részarányának állandó biztosítását.

Nagy jelentősége van az értékesítésen belül az exportnak. A közel 5 milliárd forint árbevételből tavaly 23 milliárd az exporttevékenységből származott, aminek jelentőségét az is jelzi, hogy az exportnak 95 százaléka a kiskereskedelmi piacokra irányult. Az elmúlt évben elért 40 millió dollár árbevétel megyei vonatkozásban is kiemelkedőnek számít. S tegyük hozzá az ismert negatív tényeket, amelyek az exportpiacokon az elmúlt évben bekövetkeztek.

Erre az évre 40,3 millió dollár árbevétel elérését határozta meg a debreceni vállalatnak a húsipari társaság. Ez első látásra nem jelent túlságosan nagy növekedést. De vegyük számításba: az eladási árak átlagosan 10–12 százalékkal csökkentek, a feldolgozottsági fok növekedésével ugyancsak csökkent a realizálható dollártömeg, mivel az árak nem tükrözik teljes mértékben a többletmunka-ráfordítással előállított magasabb beltartalmi értéket. Mindezeket figyelembe véve az idei exportterv teljesítéséhez előreláthatólag 20 százalékkal kell növelni az értékesítés mennyiségét.

A terven felül exportárualap biztosítására intézkedési tervet dolgoztak ki, amelynek megvalósításával teljesíthetőnek látják a vállalatnál az idei exportfeladatokat. Ezt támasztja alá egyébként az első negyedévi exportteljesítés is: eddig 6 ezer tonna áru került külföldre. A vállalatnál az első negyedévben ilyen nagyszámú export még nem volt, s a realizált 10 millió dollár is igen biztónak tűnik a továbbiakban.

Az oldal írtja: Boda László
Fotó: Nagy Gábor

Áruszállítás

Bő választék a vállalat saját boltjában

DEBRECEN ÚJKÖZLEMÉNYEIN DÉRI MŰKÖZMŰVE

A Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Münnich Aladár Györgyi Dénes tervei szerint a múzeum előtti süllyesztett parkot vízszintes síkkal élénkített ünnepélyes főbejárat és melléképületek kapcsolják a múzeumhoz. A múzeum mellett a Déri Frigyes hagyatékát megőrző múzeumterület elhelyezése épült 1926–28. között az egykori Pap tava helyén neobarokk-klasszicizáló stílusban. Mü

Irodalom és irodalmi közélet

Az utóbbi hónapok művészetének látszólagos csendjét jó néhány zajos irodalomközéleti, illetve irodalmi köztudós ideológiai-politikai vita verte fel. Meglehetősen sok szó esett vidéken és fővárosban egyenlően folyóirat-arculatának eltorzulásáról (például *Mozgó Világ*), az írószövetségi belső életről, az új adórendelet hatásáról vagy a nemzetiség-kérdésével kapcsolatos *Írástudói felelősség* értelmezéséről.

Aligha minősíthetők ezek a fontos kérdéseket feszegető eszmecserék álvitáknak. Némelyik közülük azonban mégiscsak könnyen megtevesztheti (s talán meg is tevesztheti) az irodalom iránt fogékony olvasókat, érdeklődőket. Sőt: mintha dezorientálta volna magát az irodalmi életet is, mintha több ponton reális veszéllyé tette volna a felelősségáthárító pótcselekvés fantomjait. Ha nem is mondja ki ilyen ke-

ményen, de tudom, hasonlóképpen érzékeli és minősíti e helyzetet az alkotók és kritikusok nagyobbik része is. Azok mindenképpen, akik a valódi, közérzetrontó ellentmondások és gondok ellenére, az irodalompolitikai gyakorlat számos elemével való jogos elégedetlenség mellett is elutasítják az olykor tapasztalható sérelmi demagogiát: *elsősorban alkotni és hatni akarnak*, méghozzá esztétikai erejű műveikkel. Mert ebben látják az irodalom sokat emlegetett — és soha el nem évülő — progresszív társadalmi és nemzeti küldetését teljesítésének elsődleges és reális lehetőségét. S mert: az író mint értelmiségi állampolgár sajátos és felelős társadalompolitikai, közéleti illetékességét nem tudja — s nem is akarja — elválasztani a művészi értékek hitelétől, valódi társadalmi „működésétől”.

Irodalom és közönség

Hogy ez a felismerés azért áthatja — s talán a korábbi-nál szélesebb körben — kezdi áthatni az irodalmi élet fórumait, arra több példát idézhetünk. Számot lehetne adni több konstruktív irodalomközéleti kezdeményezéséről, illetve a mai társadalmi-közéleti vitákban való jó szellemű írói részvételről. Örvendetes, hogy az irodalmi nyilvánosság vitafórumain végre újra eszmecserék témája kezd lenni az, ami mindig is magától értetődő közös ügyünk kellene hogy legyen. Társadalmunk és irodalmunk egymásbafonódó kérdéseinek két legfontosabbikára gondolok: a mai irodalom értékrendje, valóságismerete, művészi-eszmei arculata az egyik alapkérdés; az irodalom és a közönség viszonya a másik vitatéma.

Ami az utóbbi illeti: számos érdekes, izgalmas művelődésszociológiai tanulmány és vitairat mellett a *Hazafias Népfront Olvasó népeért mozgalmának* 1983

végén megrendezett országos konferenciájára hivatkozhatom, illetve arra a szövegre, amely könyvtárosok és írók, pedagógusok és tömegszervezeti tisztségviselők, népművelők és könyvtérjesztők szárait mozgósítja a hivatali munkát messze meghaladó, áldozatvállaló cselekvésre. Amelynek tétje: hazánk műveltségi színvonalának emelése, a különböző társadalmi rétegek kulturális-olvasási esélykülönbségeinek csökkentése, az irodalom „teljes embert” formáló szerepének szélesebb körű érvényesítése. A mai magyar irodalom folyamatairól, értékeiről, eszmei-művészi tendenciáiról szóló írások közül pedig mindenképp a *Kortárs*, a *Kritika*, a *debreceeni Alföld*, az *Élet és Irodalom*, a *Népszabadság*, a *Társadalmi Szemle* és az *Új Tükör* növekvő számú tanulmányait, vitáikat, interjúit, publicisztikáit említeném.

Irodalmunk társadalmi érvényessége

Persze van ezekben az író-olykor téves, egyoldalú vélekedés, sőt a vállalt témából

Barta, akinek a látása megromlott, inkább csak a hangjáról ismerte fel Kozsikot. Hát ez a vén forrófejű még mindig él? — tünődött. — És még az országgyűlési képviselő fiával hencog! „Köszönöm!” — vágta vissza sértődötten. „Az enyém meg vezérigazgató. Gondoskodik mindenről, ami kell!” „Hát ha nem, akkor nem...” — mondta Kozsik és továbbment.

Másnap újra találkoztak. „Hát sakkozni még mindig nem tanult meg?” — kérdezte Kozsik köszönés helyett. „Ugy, ahogy maga játszik, már inasokoromban is játszottam a sakkot!” — felelte Barta. De erre már Kozsik is paprikás lett. „Akkor mondja meg, mit lép az én kedvenc világos megnyitásonra!” „Majd megmondolom...” kopogott tovább Barta, és másnap hozta a választ. Kozsik hazament, meglepte otthoni tábláján, s napestig gondolkodott, mit válaszoljon. Barta is. Nyár lett, aztán ősz, és a délutáni sétán egymás mellett elhaladva hoi egyik szólt, hoi a másik. Köszönés helyett, csak egy lépést. „Vezér g7-re”, vagy „Futó út a C2 gyalog”, meg ilyeneket.

Késő őszre járt, és a táblán már alig volt néhány figura. Kozsik tudta, hogy ez egy nagyon fontos játszma kettőjük között. Néha már reggelitől ebédig s azután a sétagig is csak a tábla előtt ült. Egy nap úgy érezte, néhány lépés után mattot tud adni. Jól meggondolta és kimondta. Barta tudomásul vette és hazakopogott. Holnap hozza a választ.

Kozsik odahaza elégedetten dörszölte a kezét. „Vén szocdem. Azt hitte, revansot adhat nekem. Pedig ezt a játszmat már nem javíthatja ki!” — gondolta, és hosszan gyönyörködött az állásban. Ekkor azonban beléhasított. Elhibázott valamit. Egy kombinációt kifelejtett. „Hú a szentségit! Pedig azt hittem, ebből a helyzetből már nem menekülhet. S nemcsak hogy van kiútja, de e lépés, ha rájön, matthoz is vezet. Nézzük csak! Ha ide lép, akkor nem, de ha ide, a futárral a G8-ra, az számomra két lépés után menthetetlenül matt. Ki tudok-e bújni?”

Ideges lett. Egész éjjel le-fel járt a szobában, és megoldást keresett. De sajnos semmi megoldás nem kínálkozott. Legfeljebb, ha Barta elhibázta. Márpedig ha csak nem bolond, ezt a megoldást Barta megkeresi. „Futár G8... Futár G8... Ezt az egyet nem lépheti! Futár G8... FG8...” — mondogatta szinte delejezve, hipnotizálva a táblát. Igen, az FG8-at nem szabad megtalálnia. A fene egye meg azt a futárt...

Végre eljött a séta másnapi ideje. Szinte remegve nézte az utcát, jön-e Barta gúnyos, diadalmas mosolyával, s kimondja-e a Futár G8-at. De nem látta jönni. Amikor Barta lépcsőháza elé ért, néhány ember csődülete állított meg. A temetkezési vállalat autója állt a járda szélén. Koporsó mögött tarták be éppen a fekete ajtót. A lakók halkán sügtak-bügtak. Döbbenet tudta meg, hogy Barta meghalt.

„Hm...” — morgott megindultan maga elé. A szemében még valami nedvességet is érzett. Hosszan nézett a távolodó gyászos autó után. A kocsirendszáma: FG 8... és még három nulla volt.

kibeszélő „odamondogatás” is. Egészében azonban mégis azért örülhet nekik szakember és érdeklődő olvasó, mert ezek a viták végre az irodalom alapvető szerepéről fakadnak, s arra kérdeznék rá; a művekben — jól, rosszul — formát öltő emberi, társadalmi mondanivaló érvényességét faggatják. Miközben — igen helyesen — elhárítják a „suszter, maradj a kaptafánál!”, az elefántcsonttoronyba való visszavonulást, illetve az odatanácsolást érveit.

Minden látszat ellenére nem belterjes szakmai ügy, hogy például válságban van-e líránk vagy sem, hogy mi az érvénye s értelme a közösségi szenvedélynek, a szocialista eszméiségnek és az egyetemes humánumnak a mai anyanyelvi költészetben. Hogy mennyire elevenen társadalmi, közérzeti, sőt tömeglélektani jelenség a líra „belső” állapota, azt a hatvanas évtized nagy országos verskultusza is bizonyítja.

Hasonlóképp nem csupán irodalomtörténeti szakkérdés, hogy a mai próza történeti tárgyú vagy szociografikus-dokumentatív jellegű vonula-

Valódi értékrendet

Van jócskán nemcsak értékeltetés, értékátalakulás, de értékrendzavar is irodalmunkban. Helyenként erős a színvonalhullzás; tapasztalhatunk olykor aszinkronit, lépéshátrányt is a jó társadalmi folyamatokhoz, illetve az irodalom iránti igényekhez képest. Máskor dezorientáltság, önismétlő közép-szerűség vagy éppen modernkedő és individualista eszmények „morális” hangulatok terhelő művészetünket. S ez annál zavaróbb, mivel nem csökkenő (ellenkezőleg: helyenként még szélesedő) bázisa van a nem-olvasásnak, vagy ami csak alig jobb, az állírodalomnak, a giccsnek, a rossz konzumkultúrának. Mindemellett joggal vitathatók a közeli vagy távoli történelem, a mai életmód és a társadalmi periféria, a „belső én” félreismerült, egyoldalú, eszmeileg és művésziileg tehát egyaránt sérült feldolgozásai az úgynevezett igényes irodalomban is.

Ugyanakkor — e negatív jelenségek mellett — mérjünk a nyilvánosság előtt is jobban örülni ugyanezen témák és témák éret, modernségükben is realista megfogalmazásainak, az emberség, a béke, a szocialista eszmények, a nemzet sorsa iránti humanista felelősségvállalás művésziileg hiteles példáinak. Az irodalmi közélet rossz hangulataival és a torz orientációkkal, illetve a társadalmunkban helyenként

szocialista társadalom reális valóságismeretét, illetve hogy — ezzel ellenkezőleg — mennyiben erősítenek egy-fajta új- vagy „ellenesem-tizmussal” torz, nosztalgikus múlt- és jelenszemből. Miként a prózanyelv határainak tágítása sem csak elvont esztétikai kérdés. Ezen a jelenségkörön belül ugyan- is elváltak az értelmes, érteni érdemes tartalommal hitelesített „nyelvújítás”, a *rokonszenvvel*, de legalábbis türelemmel fogadható kísérletezés és a joggal ellenérzést kiváltó blöff, értéktromboló álmodernség.

Ezek az újabb eszmecserék és viták, de mindenképp legújabb irodalmunk termése néhány következtetés levonását is megengedik a cikkről számára. Mindenekelőtt úgy vélem: *szépirodalmi* termésünk, a líra, a próza, a dráma világa napjainkban jóval több igazi — köztük nem kevés szocialista ihletettséggel, eleven realizmusra valló — művet kínál, mint ami első pillanatra szemünkbe ötlök, mint amit a tömegkommunikáció, a kritika általában látszani enged.

tapasztalható konzervatív vélekedésekkel, a technokrata és ökonomista szemlélet, az irodalom-, sőt értelmiségellenes demagogia tüneteivel szemben egyaránt önértékesen képviselhető irodalmunk valódi progresszív értékrendje.

Mivel — úgy érzem — irodalmunk jobb, mint amit irodalmi közéletünk felszíne mutat, ez utóbbinak olyan — közös felelősségvállalásban teteszt öltő — továbbfejlesztésén kellene munkálkodnunk, hogy vezetőként (s ne fél-, illetve félrevezetőként, szigetelőként) „működjön” az alkotás és a közönség között.

Ha a mai magyar irodalom, jobb érdekdifferenciálás révén is, meggyőzőbben tudja fölmutatni az új társadalom építésének immár négy évtizedes történelmi korszakára valló saját és sokszínű értékeit; s ha az irodalmi közélet eszmei, politikai és szervezeti vonatkozásban is javítani tudja az alkotás és a közérdekűvé válás, a progresszív életminták, a kritikus valóságismeret és a szocialista értékeszmények sugárzásának feltételeit — nos akkor valóban erősödhetne e „kitüntetett” művészeti águnk több évszázados megmaradta nemzeti tekintélye, illetve a társadalomban, a kultúrában betöltött s betöltendő „semmi mással nem pótolható” szerepe.

Agárdi Péter

ZELK ZOLTÁN:

Szabadság

Jöjj el, szabadság! Te szűl nekem rendet...

József Attila

Hány év volt? Három? Muszonót?

Ugy vélnéd, ezer éve: s ím fölbukunk a föld alól s a téli napnak fénye a kint, a rettegést, penészt lemossa rólunk végre.

Még botorkálunk, mint vakok, de arcunkat az égnek emelve, édes italdol kortyoljuk s drága fényed zabáljuk, mignem jóllakik lelkünk, Szabadság, véled.

Micsoda éh! Mily szomjúság! Hány évek éhe, szomja! De légy hozzánk most még kemény, ints minket buzzalomra, mert kevés, aki megmaradt és mindnek sok a dolga:

Jaj, holtan fekszik városunk, s a falvak, bányák, kertek egy jajongó ország ölen, anyjuk ölen hevernek — ints munkára, de Te segíts, hogy véltünk fölemeljed!

Ints munkára, de Te segíts, hogy véltünk fölemeljed dült falvaink, hullt városunk s harsogjanak a kertek! — Te légy Napunk és kenyérünk, Te szűld nekünk a rendet!

SIMON ISTVÁN:

Zeng a fűrészfű

Nini, a bakról sárga vér folyt — pedig csak a lenge fűrészfű muzsikálta ki a rönk. Szorítom sajjó tenyeremmel a fűrészfűvet, míg december szele az öklömré súvölt.

Egy mással szemben, — apám és én a csipkés acél egy-egy végén állunk és húzzuk módosan. Rövidül a konok, havas fa, társaihoz minden darabja tompán a föld felé zuhan.

Ránézek a gyűrött kalapra, s visszanez újra az apja — és talán egyre gondolunk: volt egy világ, ami a vállát nyomta, kegyetlen, nagy hasábfák, ezer félelmetes dorong.

Az már a földön! Földre döntve hever a múlt rémisztő rönkje, de fel kell még aprítani. Vidám újesztendőt kiáltva harsok a kakas trombitája, itt szól közel, jól hallani.

És — húzzuk, húzzuk mind a ketten a két végén, egymással szemben, egy célért, ebben egyetért: ő is valahogy így akarja, essen szét az a kiszáradt fa, mely elszívta az erejét.

De öreg már, nehezen bírja, fárad a kéz, gyorsan szipolva dolgozik az ernyedett tüdő. És közbe-közbe meg-megállva rámnéz, míg a fejét csóválja: milyen idő, nehéz idő...

Én nem állhatok meg nyugodni! És, hogy menjen a munka, húzni, húzni kell tehát neki is. Száll az idő, mint a fűrészfű, amit a fűtlyentető szél oly kapzsin elkap és messze visz.

Tudom, nem ért meg, nem is tudja... Pedig velem, itt szemben húzza. Nem érti meg dacos fiát, aki már milliók szemén át nézi, mit a földkereken lát, mert nagyobb neki a világ.

... Húzzuk a kemény nagy-fűrészfűvel, rózsaként virít a két keze, fáradt apa és a fia. Szemem drága arcára téved, és fáj, hogy nekij már az élet csak látvány, csak komédia.

Ki másnak cipelt nagy erdőt, ma a sajátján is megöregyed: megöregült, — mennyire fáj! Ki velünk jönne most a harcba, holnap talán e lucskos bakra buktatja arccal a halál.

Én majd küzdök! Melegség önt el. Bundás, megriadt hófelhőkkel vonul a téli, árnyas ég, s míg a szemem fölvetem rája, mintha az ég, a felhő állna, és mintha csak én szállanék...

PÁSZTOR GÁBOR RAJZA

DATE: Hasznosítható ismeretek

Ma induló sorozatunkban a hét debreceni felsőfokú oktatási intézmény távlati fejlesztési elképzeléseiről kívánjuk tájékoztatni olvasóinkat. A felsőoktatás reformjának napjainkban kibontakozó új szakasza hosszú időre meghatározza majd a legfelsőbb szintű képzés tartalmi és szervezeti kereteit. Kérdéseinkkel mindenekelőtt arra szeretnénk volna választ kapni, hogy az érintett debreceni intézmények milyen terveket, elképzeléseket dolgoztak ki az ezredfordulóra, s milyen irányokban kívánják módosítani a képzés, a nevelés és a tudományos kutatás jelenlegi útjait.

Elsőként a Debreceni Agrártudományi Egyetemre látogattunk, ahol Szász Gábor rektor válaszolt kérdéseinkre.

Új szakok

— A megyei képviselő-csoport a közelmúltban tekintette át a területéhez tartozó felsőfokú oktatási intézmények fejlesztési terveit a főiskolák, egyetemek jelenléti alapján. Az Agrártudományi Egyetem elképzeléseinek két új szak bevezetése szerepel: okleveles meliorációs agrármérnökök és okleveles vállalatgazdasági agrármérnökök képzése. A szakosodás új vonás jele az agrármérnökök képzés gyakorlatában.

— Pontosan azért vettük be feladataink közé a két új szakot, mert Magyarországon jelenleg csak általános agrármérnököképzés folyik, amely sem tartalmilag, sem a diplomát tekintve nem differenciált. A fejlesztésre kétféle lehetőség kínálkozott: vagy az alapképzést differenciáljuk, vagy az orvosképzéshez hasonlóan a posztgraduális formában oldjuk meg a szakosodást. A melioráció oktatása rendkívül gyakorlatigényes, amihez feltétlenül posztgraduális, különösen levelező oktatás formájában nem lehet biztosítani. De meg a hagyományos egyetemi időbeosztás sem alkalmas bevezetésére. Elképzeléseink szerint erre a nappali képzés keretében kerülne sor úgy, hogy az alapok közel azonosak

lennének az általános agrármérnökökével, s erre épülne harmadévtől a speciális képzés. A szakági jellegét mindenképpen meg kell őrizni, tehát a végzetek továbbra is agrármérnökök maradnának, azzal a kiegészítéssel, hogy a meliorációval kapcsolatos ismereteik jóval mélyebbek és szélesebbek lennének.

— Milyen társadalmi igény indokolja az új szak bevezetését?

— Magyarországon meliorációra szorul a szántóterületek 30–40 százaléka. Az új szak bevezetésére már több kísérlet történt, de talán most a legalkalmasabb arról beszélni, mivel a felsőoktatás fejlesztésének időszaki eljűlése, és ebben az öt éves tervben indult meg öt nagy régióban a komplex meliorációs program megvalósítása. Mivel ilyen képzés eddig nem volt, nincs megfelelő szakember, aki a meliorált területeket gazdaságosan tudná hasznosítani. Pedig most nagyon nagy feladatok állnak a magyar mezőgazdaság előtt. 2000-ig kétszeresére kell emelni a növénytermesztés produktívát. E sokrétű és komplex feladatnak nyilvánvalóan tükröződnie kell az oktatás rendszerében is.

Oktatás és termelés

— Gondolom, az új követelmények teszik szükségessé a vállalatgazdasági agrármérnökök képzésének elindítását is.

— Igen, bár ilyen képzés alapjaiban már folyik Debrecenben és Gödöllőn is. A mezőgazdasági vállalatok speciális gazdálkodási problémáit az elmúlt időszakban különösen súlyosabbá váltak. Az agrártermelésnek igen nagy szerepe van a nemzeti jövedelem alakításában; a mezőgazdaság járul hozzá alapvetően ahhoz, hogy fizetőképességünk meg tudjuk őrizni. Ugyanakkor a termékek értékesítése a nemzetközi piacon egyre nehezebb és hátrányosabb számunkra. Az sem közömbös, hogyan alakulnak a ráfordítások, jobbat, többet tudunk-e nemzetközi piacokon is versenyképes ráfordítással termelni, ki tudjuk-e használni jobb szervezéssel a belső tartalékokat. Tehát a termelésben igen sokrétű gaz-

daságossági szempontokat kell figyelembe venni. Sajnálatos tény, hogy a mezőgazdaságban alacsony a jól képzett közgazdászok száma. Az ipari, mezőgazdasági közgazdászokat a Közgazdaságtudományi Egyetem képezi, de a végzetek termelésirányítási és technológiai ismeretei nem olyan szintűek, hogy egy üzemet önállóan gazdaságosan lennének képesek irányítani. Különösen nem alkalmasak arra, hogy a mezőgazdasági üzemek fejlesztési koncepcióit kidolgozzák. Az üzemek 70 százaléka nem rendelkezik megfelelő mikroökonómiai képzettségű szakemberrel. Pedig a mai bonyolult mezőgazdasági helyzetben ilyen ismeretek nélkül nem lehet eredményesen gazdálkodni. A képzést, egyébként a meliorációhoz hasonlóan szerveznék; a diplomával rendelkező agrármérnökök lennének széles mikroökonómiai ismeretekkel.

Tudomány és kutatás

— Az oktató-nevelő munkán kívül az egyetemnek más fontos feladata a tudományos kutatás. A továbblépés nélkülözhetetlen feltétele a jelenlegi műszaki, technológiai és anyagi bázis folyamatos bővítése, de a keretek változatlanul hagyása még a szintvonal megőrzését sem teszi lehetővé. Milyen kilátások vannak a szükséges fejlesztésekre, illetve az ön véleménye szerint megengedheti-e magának az ország, hogy relatíve csökkenő összeget fordítson a társadalom fejlődéséhez alapvetően újító kutatásokra?

tartoznak az olcsó kutatások közé, mivel a gyakorlatban is nagy az eszközigényesség, s a kutatásban még nagyobb volna. Ezt azonban sajnálatos módon csak részben, illetőleg nem kielégítő mértékben biztosítják számunkra. Ez nemcsak a mezőgazdasági kutatásokra jellemző, hanem általában a felsőoktatásra. A kutatásra fordítható összeg évenkénti emelkedése gyakorlatilag nulla, tehát nominálisan a szinten tartás tapasztalható, a hasznosítható értékben pedig értelemszerűen csökkenésről kell beszélni.

— A termelőeszközök szinten tartása hallatlanul nagy jelentőségű népgazdasági feladat. A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium jelentős támogatást biztosít a mezőgazdasági kutatásoknak. El kell mondani, hogy ezek nem

A megoldásnak számos formája lehet, ezeket meg kell keresni. Közlebb kell kerülnünk a termelő szférához, közös érdekeltségi rendszert kell kialakítani a kutatásban és közösen élvezni az abból származó bevételeket is. Ennek megvalósítása nem könnyű. Meg

kell keresni azokat a csomópontokat, ahol a közös érdekeltség a legmarkánsabban bontakozik ki és ki kell dolgozni ennek szervezeti formáit. Világosan kell látni, hogy azok a kutatások, amelyeknek nincs kapcsolata a termelő szférával, nagyon drágák, gazdaságilag kis hatékonyságúak és előbb-utóbb öncélúakká válnak. Ha mi azt akarjuk, hogy az egyetemünkön folyó kutatások valóban a társadalom jelenlegi igényeit elégítsék ki, kettős feladatot kell megoldanunk. Meg kell ismernünk a megoldásra váró, legsúlyosabb problémaköröket, s megteremtteni a kutatás szervezeti, koordinációs, műszaki és személyi feltételrendszerét. De bárhol alakul a szervezés, és a koordináció, a kutatások műszaki-tárgyi igénye egyre nő, s ezért vagyunk nyugtalanok akkor, amikor azt hangoztatjuk, hogy a kutatást nagyobb mértékben kell támogatni. Ezt erősíti meg az a tény, hogy az újabb eszközöknek egyre gyorsabb az erkölcsi és műszaki amortizációja. A technikai fejlődés irama megkövetel egy bizonyos fejlesztési tempót, s ha ezt mi nem tudjuk tartani, akkor lemaradás keletkezik a társadalmi igények és a kutatási eredmények között.

— Végül is elérhetőnek tartja-e ön azokat a célokat, amelyeket a magyar mezőgazdaságnak és ezzel párhuzamosan az oktató-kutató munkának az ezredfordulóra el kell érnie?

— Megítésem szerint a mezőgazdaság teljesíteni fogja ezeket a követelményeket, mert megtervezésük igen sokrétű szakmai, társadalmi előkészítő munka kísérte. Bár jelenlegi társadalmi, közgazdasági helyzetünk nem túlzottan könnyű, van annyi társadalmi és természeti tartalékunk, hogy racionális gazdaságvitellel sikerüljön elérni a célokat. Ami az oktatás fejlesztését illeti, alapvetően optimista vagyok, de ebben egyidejűleg sajnos sok nehézséget is látok. Ha mikroszkóp alá tesszük és elemezzük az irányító szervek és főhatóságok munkáját, az tapasztalható, hogy intézkedéseik nagyon bonyolultak, nehézkesek és lassúak. Addig, amíg egy reális, hasznos gondolatból eredmény születik, rengeteg idő eltelik. A felsőoktatás korábbi fejlesztéseinek is az volt az egyik hibájuk, hogy fölismerék ugyan a változtatás szükségességét, születek is erre javaslatok, de mire végigjárták a különböző főhatóságokat, elsikkadt azok lényegi tartalma. Nem látom túl optimistán az új kezdeményezések sikeres megvalósulásának esélyeit akkor, ha továbbra is ilyen körülményes, áttelése és főként időrabló a döntések meghozatala.

Turi Gábor

Magokból dollármilliók

Elfelejtett kultúrákat virágoztat fel a KITE

A cukor, az olaj, a méz és a vetőmag mint exportárualap a közfelfogásban elenyésző, szinte jelentéktelen tétel a gabonához, a húshoz vagy a zöldség- és gyümölcsfélékhez képest, legalábbis népgazdasági értelemben. Am ha alaposabban szemügyre vesszük az adatokat, azt látjuk, hogy az ország exportjában 15–20 százalékkal részesedő mezőgazdasági termékkivitel több mint tíz százalékát ezeknek az úgynevezett kis áruciknek a csoportja adja. Ha meg azt is figyelembe vesszük, hogy a nagy kultúrákhoz képest periferiálisnak mondható ágazatok termelvényei, így például a magvak előtt a konvertibilis valutával fizető piacokon is szélesebbre tárják a kapukat, mint azt sokan gondolják, nem tartjuk meglepőnek, amikor a termelési rendszerekben olyan szervezetekkel találkozunk, mint amelyen például a KITE vetőmag-termelési ágazata.

— Ez az ágazat kizárólag exportra termel — próbálta betájolni beszélgetésünket, egyúttal az én érdeklődésemet Papp Dező ágazatvezető, akihez hozzá előljáróban azt is, hogy ennek a munkának az ösvényét ma még nem lehet az iparszerű gabonatermesztés vagy az iparínóvény-termesztés kitaposott útjához hasonlítani. Itt még sok a gond, itt még fontos feltételek (anyag- és műszaki eszközök, technológiák, fajták, kemikáliák) hiányoznak, noha homályban nem kell tapogatni, ami önmagában is rendkívül fontos eredmény. Mire gondolkodok? Azokra az elvekre, amelyek a KITE-t vezették, amikor ezt a marginális ágazatot feltárolta. Így például annak a feladatnak a vállalására, hogy a már korábban rendszerbe vont növényeken túl megfelelően jövedelmező kultúrákat tudjon ajánlani taggazdaságainak az árutermeles segítségével. Olyan kultúrákat, amelyek nem igényelnek különösebb beruházásokat, amelyek rendszer gépeivel is termeszthetők.

Segíteni az árutermelet

Kérdés, mit értsünk azon, hogy egy növényi kultúra megfelelően jövedelmező. A földesi Rákóczi Tsz-ben például, ahol évekkel ezelőtt nagy területen természetek héj nélküli tökmagot, azt tartják, hogy a többletmunkának, a szakértelemnek többletjévedelemben kell realizálódni. Hogy egészen világos legyen a válasz, dr. Deák Géza tsz-elnök úgy fogalmaz, hogy aki magtermesztésre vállalkozik, az nem érheti be büdös kukoricaszintű jövedelemmel. Egy darabig eleget is tudtak tenni e követelménynek Földesen, később azonban a tökmag ára is esett. Ráadásul egyéb gondok is jelentkeztek.

— Megtermeltük az árut, úgyhogy az átható minőségben rendelkezésre is állt, ennek ellenére általában nehézkesen tudtuk elszámolni — fogalmazza meg a szkeptikussá válás egyik fő okát az elnök, panaszkodva az illetékes külkereskedelmi vállalatra s a külföldi partnerre is. — Az a szerencse, hogy ebben könnyen lehet váltani, hiszen nem nagy eszközigényű, nem nagy területet igénylő kultúráról van szó.

Amíg azonban Földesen visszaléptek a tökmagot (holott évekkel ezelőtt száz hektárig emeltek vele), a KITE taggazdaságaiban a 1980–81-ben megtett első lépések óta nőttön a vetőmag-termelési ágazat „felségterülete”. 1982-ben 2000 tonna tavaly 3600 tonna volt a produktum, s eközben a bevétel is több lett félmilliárd dollárral. 1982-ben 1 millió, tavaly másfél millió dollárt forgalmazott a KITE ezekből a kis kultúrákból, míg az idei terv 2,1 milliárd dollár. Ehhez azonban már mintegy 4500 tonna terményt kell előállítani és exportálni. Nem kis feladat és különösen fájó benne az

árvesztés (cserearány-romlás), ami sajnos ezt az árucsoportot sem hagyja érintetlenül. Magyarzat nélkül is sokat mondanak erről a következő szám adatok: amíg 1982-ben 1 millió dollár bevételért 2200 hektáron termelte meg az ágazat az árualapot, 1984-ben a tervezett 2,1 millió dollár bevételhez 8000 hektárnyi szántó termésére van szükség.

Vetőmagok és madáreléségek

A szóban forgó termelvények két csoportba sorolhatók: az exportra természetesen vetőmagok, valamint a madáreléségek és étkezési termékek csoportjába. Az első csoportba tartozik az őszi káposztarepce, az olajreték, a mustár, a tökmag, a paradicsom, valamint a saláta-, a retek- és a virágmag. Madáreléségek, illetve étkezési céllal fénymagot, madáreléségnapraforgót, kölest, étkezési napraforgót, pattogatni való kukoricát természetesen a gazdaságok.

— Ebben az ágazatban is szeretnénk kialakítani a rendszerszerű vetőmagtermesztést, biztosítva természetesen, a gazdaságok számára a megfelelő fajtákat, anyagi-műszaki eszközöket, termelési technológiákat, végrehajtva a jövedelmezőség érdekében szükséges korszerűsítéseket — sorakoztatta elem az ágazatvezető a már kész programmal tetsző feladatokat. — Mert ma még a kezdet kezdetén vagyunk. Még akkor is, ha többnyire régóta ismert kultúrákról van szó. Az üzemek ugyanis periferikusnak kezelték, nem figyelték rájuk, noha jövedelmező ágazatot lehet belőlük kialakítani.

Jó ára van a mustárnak

S természetes, mint fentebb már szó volt róla, az is nagy előnye az ágazatnak, hogy gyorsan lehet a kultúrákkal váltani, úgy-szólván tapadni lehet a keresletre. A KITE szakvezetői jól érzik a mobilitás adta előnyöket, s miként a gyors területbővülés mutatja, tudnak is élni ezekkel az előnyökkel. A cél, az árutermeles fellendítése adott, s itt valóban megvan a növekedés lehetősége is, hiszen a piac egyre több és több árut kíván. Hogy közben árvesztés ér a gazdaságokat? Ebben sem kell feltétlenül belenyugodni. Ahogyan a termelő évről évre harc-ba száll a jobb hozamért, hasonlóképp a külkereskedelmi munkában is lehet sok-sok javítanivaló. Ha mást nem veszünk csak azt, hogy Magyarországon a világ egyik legnagyobb mustártermelője, már ez maga tökéletes, amit kamatoztatni kell. Különös, hogy bár Magyarországon éghajlata nagyon kedvező a mustártermesztésnek, a hetvenes évek elejéig nem volt számottevő a vetésterület, s az export sem haladta meg az évi 500 tonnát. Ettől kezdve azonban folyamatosan nőtt a terület, és 1978-ra elérte a 22 ezer hektárt. Az idén Magyarországon várhatóan 13–15 ezer hektáron természetesen mustárt, túlnyomórészt a KITE-n kívül, de a KITE taggazdaságaiban nő az érdeklődés: a tavalyi 280 hektárnyi vetésterület ebben az évben várhatóan megháromszorozódik. A kilátások biztatóak. A mustár nagy keresletnek örvend, amit bizonyít, hogy a tavalyihoz viszonyítva csaknem 30 dollárral emelkedett az ára a szabadpiacon. Ez sem szűnhet azonban megelégedettséget. A szakvezetők alacsonyok tartják a hozamokat, noha a KITE által elért 0,8 tonna jobb az országos átlagnál. Ahhoz, hogy ez még jobb legyen, megfelelő fajtára van szükség, ezért a rendszer tavaly fajtakisérletbe fogott. A vetőmag-termelési ágazat is igyekszik felőlni a KITE klasszikus ágazataihoz, s a fejlesztő munkában (végső soron a növekedésben) olyan meglevő létesítményeknek is szerepet szánunk, mint például a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság vetőmagüzeme. Gulyás Imre

Dunaújvárosban megkezdtek a Duna Vasmű új koksizoblokkjának falazását (MTI-fotó: Bárándy István)

Válto

OTTHON

„A ház nem csak nyugalom” — keletű mondás, a kését nyugodtan hetjük. Jó lenne maradéktalanul és bölcs megállapítás káshánya értékes gitja az otthon, — mert pénz az ára, tehát várak nye kielégítésére, hetősebbek, a mátrabbak építene. Kabán sok a bá bamód nőnek ki zak, amelyek ugye re készítik az ősi zán méretűkkel, se szerkezetükke zöttük a kétszint már a, az idő, ar denki sátorotés, méter alapterület. Kétszintre épült az az iker megállásra bír. A biccenti a fejem, amilyenre azt nem ide kellett v hogy bármelyik lókat érne. — Cs ka Péteré, a kő fié ez az ikerh egyik járókelőlől, megis van a ma telik?” kérdésre benyitok, hátha rú a képlet. Nem — Nagyobbrész lőknek köszönhe de meg is dolgoz méstelenen nem gondolok, amely nál végünk — zódózás után) — ka Ivánné. — H zunk serteszhizal évbén leadunk

Vass Bálinték új

zót. Egy csapa száz sertés van. Ólba. — Ezek szerint kezdődött... — Igen, sok p tenyésztés beind rendszert hoztu dent automatizál kai munkát a n kentsük. Termés kat kell karolni, lójában nem ki munka. A hizla fogással végezzü pat kizárólag a n tés, itatás, gond kaja, a hügom é gek is testvérek ritkán veszünk is jut rá időnk gondot viselne nemrégén szült, legkisebb gyerek éves. — Mi az ön é zása? — A férjem n munka mellett mányokat is vége velő vagyok a k Termelőszövetke keresetünk hét van. Ebből nem hatra. Aztán arról v gyan éltek az ot ben. A ház ugya és fél évig épült ra nem futotta s a kedvből. Az u ta a fáradságt. Alatt rengeteget

Változatok az életmódra

OTTHONTEREMTŐK

„A ház nem nagy vagyon, csak csak nyugalom” — tartja egy régi keleti mondás, amelynek az igazságát nyugodtan megkérdőjelehetjük. Jó lenne persze, ha ma is maradéktalanul érvényes lenne ez a bölcs megállapítás, de napjaink lakáshiánya értékes vagyonná drágítja az otthont. Van, aki időt költ — mert pénz az is — leendő lakására, tehát várakozik beadott igénye kielégítésére, míg mások: a tehetősebbek, a munkabíróbbak, a bátrabbak építenek maguknak.

Kabán sok a bátor ember. Gombamód nőnek ki a földből a házak, amelyek ugyancsak elismerésre készítenek az idő vetődöt impozáns méretükkel, változatos, izléses szerkezetükkel. Nem ritka közöttük a kétszintes épület. Elmúlt már az, az idő, amikor sorban mindenki sátorot, 90—100 négyzetméter alapterületű kockaházat emelt. Kétszintes, szemrevélt épület az az ikerház is, amely most megállásra bír. A csodálkozás megbicceni a fejem. Olyan ez a ház, amelyre azt szokás mondani: nem ide kellett volna építeni. Mert hogy bármelyik nagyvárosban milliókat érne. — Cséka Iván és Cséka Péteré, a körzeti főorvos két fiáé az az ikerház — hallom az egyik járókelőtől, mire úgy vélem: megis van a magyarázat a „Miből telik?” kérdésére. Aztán mégiscsak benyitok, hátha nem ilyen egyszerű a képlet. Nem csalódom.

— Nagybörzést valóban a szülőknél köszönhetjük a házukat, de meg is dolgoztunk érte. Természetesen nem arra a munkára gondolok, amelyet a vállalatunknál végzünk — merül (kezdeti húzódozás után) az elbeszélésbe Cséka Iváné. — Hét éve foglalkozunk sertéshizlalással. Minden két évben leadunk három csapat hí-

megethetés sok kísérleten töltök a fejüket. A csodát, mint a meggazdagodás gyors módját, a legelején kiiktatták. Maradt a kétkézi munka, a sertéshizlalás, amelynek eredményeként Kabán sok fiatal házaspár feje fölé emelkedett fedél.

Cséka Iván és felesége tízéves házasság. Ennyi idő kellett ahhoz, hogy le tudjanak válni a szülőkről, hogy külön kis „gazdasági egységként” létezzenek. Ezt is csak tetemes szülői támogatással voltak képesek elérni.

— Most, hogy felépült a ház, könnyítene az életükön? Abba hagyják a „malacozást”?

— Talán nem hiszi el, de képtelenség abbahagyni. Életformánkjá vált a sok munka, hiányozna is, ha abbahagynánk. Nem számoljuk fel a telepet, inkább bővíjük a tenyésztést. Csak így tudjuk kielégíteni a megnövekedett igényeket, amelyeket immár négy gyerekünk is tovább növel.

— És a pihenés, a szórakozás?

— Lehet, hogy csak nosztalgia marad. Persze azért elég vidám az életünk, nem panaszkodom: sok barátunk van, akikkel összejárunk. Ebben a házban rengeteg embert megfordul naponta.

— Hamar megszokták a falusi életet komló lány létükre? — kérdezem utólag a fiatalasszonytól.

— Szinte észrevétlenül sajátítottuk el az itteni életformát. El se mennék innen. Meg aztán: falun terítettebb az asztal.

— Nyolc éve nem vettem téli kabátot. Cipőt minden évben csak egy párat. A feleségemet hítegetem: majd jövőre kapsz új ruhát. A gyerekek kérdezik: mi mikor vesszünk Ladát? Azt mondom ne-

A termelőmunka segítői

GAZDASÁGPOLITIKAI MUNKACSOPORTOK AZ MGM-BEN

Az egyéni pártmegbízások sajátos formáját alakították ki két esztendővel ezelőtt a Magyar Gőrdülőcsapág Művekben. Van már mögöttük tapasztalat, ami azt mutatja, hogy a gazdasági munka terén sok hasznos eredmény köszönhető ezeknek a munkacsoportoknak. Két év nem nagy idő, de már most érdemes a munkacsoportok tevékenységét bemutatni a nyilvánosság előtt, hiszen így más üzemek is alkalmazhatják saját gyakorlatukban a pártmegbízások e for-

máját munkájuk jobb megszervezéséhez, az ésszerűbb termelés megvalósításához.

Az MGM-ben beszélgetőpartnereim voltak Sarkadi Lajos üzemvezető, az üzemi párt-végrehajtóbizottság tagja, a gazdaságpolitikai bizottság vezetője, Balázs Antal gépbeállító, alapszervezeti vezetőségi tag, s az egyik gazdaságpolitikai munkacsoport vezetője és Hatvani János osztályvezető, alapszervezeti vezetőségi tag és önálló feladatokkal megbízott tagja az egyik munkacsoportnak.

Nyolcan a munkacsoportban

Először az indulásról kérdezem Sarkadi Lajost.

— Az 1982. júniusi KB-határozat végrehajtása számtalan feladatot rótt a gazdasági munka vezetőire és a dolgozókra egyaránt. A határozat már jelezte az 1983-as év nehézségeit is. Ekkor döntött úgy az üzemi pártbizottság, hogy a határozat végrehajtásának nyomán követéséhez nem elég a 15 tagú gazdaságpolitikai bizottság. Javasolta az alapszervezetnek, hogy saját területükön hozzanak létre 8—10 munkásból álló csoportot, amelyek feladata a napi munka során előadódó tennivalók megoldása, a hatékonyabb termelés megvalósítása. A bizottság továbbra is a vállalat egészét érintő témákat — köztük a költség- és készletgazdálkodást, a tmk végrehajtását, a piacképességet fokozó új csapágytípusok megvalósítását stb. — vizsgálja. Új dolog volt bizottságunk munkájában, hogy például az osztályvezetők beszámolója után a teendő feladatokat végrehajtási határidővel megjelölésével határoztuk meg és ezért felelőssé tettük a bizottság egy tagját. Ezzel elértük, hogy a beszámolót tartók jobban odafigyeltek a munkájukra.

Az üzemi pártbizottsági döntés után nem váratott sokáig a munkacsoportok megalakítása, hiszen a tagyűlések megerősítették létrehozásuk fontosságát. Voltak viták felvetődött az is, hogy miért vállalják át a kommunista gazdasági vezetők feladatait. Am végül is megegyeztek abban, hogy ismerve a gazdasági körülményeket,

mindenkinek többlet kell tennie a saját frontján. Ebben segíthetnek a munkacsoportok.

— En a nagyszorozat-gyártó üzemegységben dolgozom, ahol két alapszervezet működik, így két munkacsoport jött létre — mondta Balázs Antal. — Az egyiknek én lettem a vezetője. Egy-egy munkacsoportban nyolc ember dolgozik, s van szerszám- és gyártóeszköz-felelős, program és átváltás, rezsi-anyag-felhasználás, energiafelelős. Más csoportokban természetesen más elnevezésű felelősök vannak, az adott terület sajátosságait figyelembe véve. Van mit tennünk, mert itt készülő nyers gyűrűből a kész csapág. Fontos, meghatározó a munkánk, a többi üzemnek is.

— Milyen eredményeket tudnak elkönyvelni az elmúlt két esztendő alatt?

— Szerencsére elég sokat. Tavaly például azt, hogy jól sikerült sáfárkodnunk a ránk bízott anyaggal, s ebben része van a munkacsoportnak is. A többiekkel naponta koordinálunk, s ezzel nemegyszer lerövidítjük a gyártási időt. Előfordult, hogy nem kaptunk szerszámot egy típushoz, s veszel-be került a termék elkészítésének határideje. A szerszámok munkacsoportja segített. Vagy, ha egy átváltást meg tudunk takarítani, azzal sok pénzt és munkát spórolunk meg a gyárnak. A munkacsoportok egymást figyelmeztetve és tájékoztatva fel tudnak időben készülni egy-egy nehezebb feladat teljesítéséhez. Ez sem mellékes a folyamatos munka szempontjából.

Csökkent a selejt

A sort tovább folytathatná Balázs Antal. Elmondja még azt is, hogy a munkacsoportokban nemcsak párttagok dolgoznak, hanem párttagok nélküliek is. Rájuk számítanak a pártban, s ez a pártmunkájuk felvételük előtt. A tagok kiválasztásánál döntött még, hogy kinek milyen a szakképzettsége, mi a besorolása.

Hatvani János gépészmérnök saját munkacsoportjában azt a feladatot kapta, hogy a selejt csökkentését szorgalmazza, s e cél érdekében új módszereket is alkalmazhatnak.

— A selejték vizsgálatába, vizsgálószabályozásába bevontuk a számítógépet, így gyorsabban kapunk adatot a selejték keletkezéséről. Okáról és intézkedni hamarabb tudunk. Gyakoribbá tettük a selejt-elemző értekezletet. Különösen a kezdet kezdetén volt sok az értekezlet, ám szükség volt rá. Munkánknak megvolt a számszerű eredménye, mert sikerült évi több millió forinttal csökkenteni a debreceni üzemben egy év alatt kelet-

kező selejtet. Most már kevesebbet értekezünk, a feladatok megoldását határidőhöz közzük, és van felelős is. Az elmúlt évek során bizonyosodott a kétéltűek előtt, hogy a munkacsoportok hasznosak és saját területemről véve a példát említem, hogy ma már nemcsak a meős szőlő minőség érdekében, hanem minden kommunista. A munkacsoportok vezetői rendszeresen tájékoztatják a tagyűlést az elvégzett munkáról és az emberekre váró feladatokról.

Balázs Antal rövidesen részt vesz egy ilyen beszámolótáson. Miről fog beszélni?

— Az első negyedév tapasztalatairól. Most szerencsés helyzetben vagyok, mert jól sikerült az évin indulás. Ez annak is köszönhető, hogy a két ünnep között jól megszerveztük és végrehajtottuk a gépek karbantartását, s azonnal tudunk velük indulni. Az első hónapban sem keletkezett lemaradás, ami meghatározta a többi két hónap teljesítését.

Nőtt a megbízások rangja

— 1982-ben úgy gondoljuk, újat hoztunk a párt- és a gazdasági munkában a munkacsoportok létrehozásával — mondta Sarkadi Lajos. — A gondokról most nem beszélünk — bár adódnak azok is — inkább a sikert említtük. A munkacsoportok önállóan dolgoznak, s egyre kevesebbet kell foglalkozni velük. Értik, tudják a dolgukat. Elértük, hogy elsősorban ott oldják meg így a nehézségeket, ahol felmerülnek. Ennek a termelőmunkában óriási előnye van. A munkacsoportok működése fellendítette az újításokat is, mert ahhoz, hogy megoldjanak egy feladatot, megismerik a feladatot, s a munka megvalósításra van szükségük. A téma adja magát, s most már észre lehet venni, nem lehet elmenni mellette. Szerintünk a munkacsoportokkal megvalósítjuk a terme-

lés pártellenőrzésének egy formáját, s nem a legrosszabbat, mert hamarabb beleszóhatunk a tennivalókba.

— Az előnyök mellett még azt említhetem, hogy munkacsoportokban dolgozni, ez egyfajta aktivizáló tényezőt jelent az embereknek. Nekünk az a tapasztalatunk, hogy a pártmegbízások rangját emelte ez a forma.

Nemcsak azt — s ezt már én teszem hozzá — hanem az emberek egyéni felelősségének körét is. A dolgozó ember személy szerint érezheti, hogy munkájára mily nagy szükség van, s tudhatja, mily felelőtlenség az, ha rosszul, körültekintés nélkül dolgozik.

Balogh Júlia

Vass Bálinték új otthona

(Fotó: Szücs József)

zót. Egy csapatban rendszerint száz sertés van. Annyi fér be az ólba.

— Ezek szerint az ólépítéssel kezdődött...

— Igen, sok pénzt felemésztett a tenyésztés beindítása. Egy modern rendszert hoztunk létre, sok mindent automatizáltunk, hogy a fizikai munkát a minimálisra csökkentjük. Természetesen így is sokat kell karolni, cipekedni, bár valóban nem kibírhatalan ez a munka. A hízalást családi összefogással végezzük, de az utolsó csapat kizárólag a miénk volt. Az etetés, itatás, gondozás a férfiak munkája, a hűgés és én — mi, feleségek is testvérek vagyunk — csak ritkán veszünk részt ebben. Nem is jut rá időnk: négy gyerekre kell gondot viselnem, s a hűgés is nemrégien szület. Egyébként a mi legkisebb gyerekünk sincs még egy éves.

— Mi az ön és a férje foglalkozása?

— A férjem mentőszakápoló, s a munka mellett mentőtisztai tanulmányokat is végez. Én pedig könyvelő vagyok a kabai Vörös Csillag Termelőszövetkezetben. Együtt keresetünk hétézer forint körül van. Ebből nem jutnánk ótról a hátra.

Aztán arról váltunk szót, hogyan éltek az otthonteremtő években. A ház ugyanis sokáig, három és fél évig épült. Ime: szórakozásra nem futotta sem az időből, sem a kedvből. Az utóbbit lelohasztotta a fáradtság. Az elmúlt tíz év alatt rengeteget dolgoztak és a

kik: ez a ház megérte Ladát, vegyék úgy, hogy abban ültök.

Ezeket a mondatokat már Vass Bálint testnevelő mondja. Tetőtér-beépítés 2+2 fél szobás lakását nemrégiben építette. Három gyerek van, felesége-óvónő Foglalkozásukból kiolvasható: kevés a havi fixük. S ebből ötten kell megélniük.

— Hogyan sikerült mégis felépíteni ezt a szép, nagy házat? Egyáltalán, hogyan mertek belekezdni?

— Megelégtünk, hogy hiába írogattuk a kérvényeket a tanácshoz, nem kaptunk ránk szabott szolgálati lakást. S jól jött az ajánlatok: a feleségem kapta a nagybátyjától. Volt egy kevés pénzünk a takarékbán, s elkezdtünk építőanyagokat vásárolni. Ajtókat, ablakokat, téglát, södert. A szülői támogatás mértéke több volt százévnél. De tán ennél is értéke-

sebb volt az a segítség, amit a rokonainktól, barátainktól, ismerőseinktől munka képében kaptunk. Így is fogunkhoz kellett vernünk minden garast.

— Hogyan jött létre ez az építő kalács?

— Azt tapasztaltam, hogy a bajban megleglik egymást az emberek. Egymásra vagyunk utalva. Mindenki tudja: jó tett helyébe jó vár! Be volt osztva, hogy ki, mikor jön segíteni. Az építkezés folyamán nagyon sok embert ismertem meg. Mondhatni: ekkor szerzem ismerőseim nagyobb részét. Úgy érzem, ebben az időben érdekeltem meg igazán az emberek

— A feleségem haragudna, hogy megmutatom magának azt a rumlit, amit a gyerekek reggel maguk után hagytak a szobájukban. Ez az ő rezidenciájuk. Ha kész lesz a lépcső, felköltöznek a fenti szobákba. Mi meg maradunk ebben a nagyoban. Ez meg itt jó lesz a szüleinknek, ha ránk szorulnak. A kazánt szénrel fűtjük, szükség lesz egy melléképületre is, ahol a tüzelőt, s más egyebet raktározni lehet. Ez 60 ezer forintba kerül, s a házra is kell még költenünk vagy 150 ezer forintot.

— Van-e pénzükhöz milderre? S mikor szeretnék befejezni a munkát?

— Pénz nemigen akad. De van egy reménysugár: talán kaphatunk munkáltatói kölcsönt. Ha ez bejönne, az idén mindentelén végeznénk. Legfeljebb a kóporozás maradna későbbre.

Vass Bálint, ha akarná sem tudná véka alá rejteti örömet és a büszkeségét, amelyet a nehezen, de megérdemelten szerzett otthonában érez. A munkától soha vissza nem riadó ember magabiztosságát, önbizalmát látom rajta.

— Minden szabad időnk itt töltöttük a feleségemmel. Hihetetlen mennyit dolgoztunk. A sok munka szerencsére sem a testünkben, sem az idegeinkben nem hagyott nyomot. A télen — már az új lakásban — kicsit kipihentük magunkat. Ha túl leszünk a hátra levő munkákon, szeretnénk végre normális, harmonikus életet élni.

Erdei Sándor

Tanácsköztársasági repülőbravúr Debrecen légterében

Az első világháború borzalmainak hatására a polgári demokratikus forradalom első hónapjaiban élővé válik a jelszó: nem kell többé hadsereg. Ennek szellemében lefegyverzik a magyar katonai egységeket, a különböző fegyvernemeket. Ezzel párhuzamosan a szövetséges hatalmak eleget téve Románia, Csehszlovákia és Szerbia kérésének, elfogadva ezek területi igényeit, lehetővé tették, hogy — az általuk kijelölt demarkációs vonalat elfoglalják. E három ország hadseregének mozgását elsősorban repülő felderítés segítségével lehetett ellenőrizni. Ez tette szükségessé, hogy a Károlyi-kormányzat újra gondolja az ország védelmi erejének a szervezésére, gyors ütemben dolgozzon a repülőszázadok újrafelállításán. Az első repülőszázad, amelyet felderítésre használnak, az úgynevezett 2. század, amely Albertfalvai állomásozott. A Tanácsköztársaság megszületéséig összesen hat új századot állítottak fel, amelyek alkalmasak nemcsak felderítésre, az ellenség megfigyelésére, de szükség szerint harcbevételre is.

1919. március 21-én döntő fordulat történik nemcsak a magyar történelemben, de a repüléstörténetben is. Március 21-én győz a proletárforradalom, megszületik a Tanácsköztársaság. Vezetői az első pillanattól kezdve tisztában vannak azzal, hogy fennmaradásáért élethalálharcot kell majd folytatniuk az antant intervenció csapatai ellen. Ennek tudatában megkezdődik a magyar Vörös Hadsereg és a repülőerők gyors ütemű újjászervezése.

Ekkor, a Tanácsköztársaság megszületése napján, már Debrecenben állomásozik a 7. hadosztály támogatószázada alakult székely repülőszázad is, amely a 7. század jelet kapta. Feladata a 7. hadosztály légi támogatása és részükre felderítés biztosítása.

Ekkor már csak egy repülőgépek volt üzemképes, a 161 147 jelű. Ez jóformán állandóan úton volt vagy felderíteni, vagy futárrepülésen Budapestre és vissza. A század parancsnoka ekkor Alexy András volt, tagjai közül pedig Kazay Kálmán, Kecsés Edgár, Hertelendy Zoltán, Neográdi Sándor megfigyelők, valamint Dörflinger István, Fidler Róbert, Gallasz Rudolf, Hefty Frigyes, Kovács Ferenc Lajos, Sánta András, Sidó István, Szabó Károly pilóták és Ruzsák Rezső szerelő neve maradt fenn az adatokban. Kazay Kálmán és Gallasz Rudolf azonban ekkor már fogásban voltak.

Ez a legénység március-április hónapokban a debreceni repülőtérrel szembe állított repülőszázadot vezette. Feladataikat március második felében a Hadügyi Népbizottság keretei között megalakult Légügyi Osztálytól (később 37. osztály) kapták. A Repülő Végrehajtó Bizottság március 24-én juttatta el első parancsát a debreceni és a székely repülőszázadoknak. Feladata a román királyi csapatok előrenyomulásának szemmel tartása és a propagandamunka.

A 8. repülőszázad kapta azt a parancsot, hogy „Szálkítsák a rőpcédulákat Debrecenbe. A debreceni 7. század azután dobálja le a rőpcédulákat az erdélyi fronton, a székely csapatok állomáshelyein: Szatmárnémeti, Erdőd, Szilágyosmlyó, Kraszna, Székelyhíd, Nagyvárad, Királyhágó, Csucs és Rév városokban. Az utról készítenek pontos felderítőjelentést” — fejeződött be a parancs. Később távirón jelentette a 8. század parancsnoka, hogy két gép a rőpcédulákkal március 24-én déli 1 óra 30 perckor elindult Debrecenbe.

Március 25-én azután megérkezett a parancs a repülőerők átszervezésére és az állandó készenléti fenntartására. Ezt a parancsot min-

den repülő alakulatnál felolvasták, így a debreceniek is. Ez többek között tartalmazta, hogy 8 repülőszázadot állítanak fel és egy vízi repülőszázadot. A 7. század székhelye Debrecen, parancsnoka Alexy András. S mivel bármelyik pillanatban ellenséges repülőtámadás várható, ezért elrendelték, hogy készenléti kell tartani minden repülőterén, hogy a parancs vétele után legkésőbb fél órával egy gép felrepülhessen. A budapesti, a székelyi és a debreceni repülőtereken meg egy gép enyhített készenléti legyen, ami azt jelenti, hogy riadó után egy órával felszállhat.

Ezen kívül utasították a debreceni századot is, hogy a saját felszálló gépet azonnal jelentse, hogy elkerülhető legyen az esetleges vakriadó. További parancsok: Ellenséges gépek feltűnésekor jelenteni számukat, típusukat, repülési irányukat, az észlelés helyét és idejét. Az ellenséges gépek jelentése esetén a posta soraikon kívül kapcsolja a Légügyi Osztályt a rep. hír. jelszó bemondása esetén. A saját gépekre azonnal felfesteni az új felszálló gépet egyenlő száru, ék alakú, piros-fehér-zöld nyíl a szárnyakon és a törzsön. Minden század tartson telefonügyletet és a számot azonnal jelenteni a 37. osztálynak. A miskolci különítménye is Debrecenben levő ember- és anyagállományával együtt egyelőre a 7. repülőosztályhoz csatlakozik.

A repülőerők készenléti helyezése után még intenzíven indult meg a repülőmunka. A demarkációs vonalnak tapasztalható élenkénti szükségessége tette az alaposabb felderítő munkát. A 37. osztály március 28-án értesítette a debreceni 7. századot, hogy a Hadügyi Népbizottság 755. számú rendelete értelmében a határon álló 39. hadosztálynak végezzen felderítő repülést. A katonai repülés átszervezésére vonatkozó parancs végrehajtása során megkezdődik a pilótatorzálás is. Ilyen jelle-

gü bizottságok működtek vidéken a következő repülőtereken: Győrben, Kaposváron, Szombathelyen, Kecskeméten, Békéscsabán, Debrecenben és a következő repülőanyag-szertárakban: Cinkotán, Nagycsón, Székesfehérvárott és Csóton (Pápa mellett).

Eközben április 16-án megindul a román intervenció támadás, átlettek a demarkációs vonalakat és többek között Debrecen felé nyomultak előre. Áprilisban az ellenséges csapatok nyomása alatt a 7. székely hadosztály visszavonult és végül Debrecen feladására kényyszerült. Ekkor az egyetlen üzemképes UCI géppel Hefty Frigyes pilóta és Ruzsák Rezső szerelő Mátyásföldre repült. Fidler Róbert és Kreiter Ferenc lázas sietéssel egy másik gépet is üzemképes állapotba hoztak és késő éjjel felszálltak a hajdúböszörményi vasútvonal melletti szükségrepülőtérre.

S ezt követte egy hallatlan pilótabravúr. A megszálló csapatok, amelyek észrevetéstől zúdítottak rájuk, ők azonban magasra emelkedve elkerülték a veszélyt. Azonban a sötét éjszakában nem tudták tájékozódni, ezért nem mertek elindulni, nehogy rossz irányba haladva az ellenség fogságába jussanak. Eppen ezért Debrecen fölött körözve megvárták a hajnalt, s majd amikor képesek voltak a helyes irány megállapítására, akkor indultak el Budapestre, a rákosi repülőtér felé, ahol szerencsén le is szálltak.

Ezzel a bravúros szökéssel ért véget a 7. székely repülőszázad története, debreceni pályafutása. A megmaradt század állományát Budapestre menekítik, ott újjászervezik és 7. repülőszázad néven mátyásföldi székhellyel kezdi meg újból működését, sok dicsőséget és megbecsülést szerezve a vörös repülőeknek.

Varga László

Határőrök Létavértesen

Létavértes. Kicsit álmosnak tűnik fel a falu a tavaszi déli napsütésben. Dolgomat elvégezvén csak úgy zsebre dugott kézzel köszölök a falu szélső háza- it is elhagyva. Elég volt már a városi nyüzsgés, por, s a hófedte szemét olvasdás utáni feltárlkozása. Valahol a szabadban szeretném megvárni a délutánt. Egy kicsit napozni volna jó! Jóval túl a faluszélen, leülök a fűbe. Hogy teljesebb legyen az élvezet, előveszem a zsebrádiót, kihúrom az antennáját, zenét hallgatok.

Az idill nem tart sokáig. Motorzajt hallok, s máris megáll előttem a határőrök kocsjá. Kiszállnak a határőrök, kettő odajön hozzám, kettő a kocs mellet maradt. Irataimat kérik.

Létavértes határőrközség. Ez a tömondat sok mindent jelent. Például azt, hogy minden lakosa személyes ügyének is tekintik a határ őrzését. Biztosra veszem, hogy senki sem rest közülük szólni a határőröknek, ha a határ közelében látnak köszálni valakit. Az engem elfogó „csapat” sem az újjá-örök szopta, hogy feltűnt egy idegen a határ közelében. De azt is jelenti ez, hogy a fiatalokat is arra nevelik, vegyenek részt — erejükhez mérten — ők is a határőr-élet munkájában, illetve változatos feladatokat látják el. Itt, a határ közelében a hazafias-honvédelmi nevelés is más töstét kap. Nem el- vonta tananyag marad, hanem romantikát és feladatot adó valóság. Úttörő határ-őrök szakalegység is működik a létavértesi 2. számú Általános Iskolában.

Úttörőkkel a határon

A létavértesi 2. számú Általános Iskola úttörő határ-őr szakalegységével együtt haladunk a Székelyhidi úton. Nagyobb kátyúk és bazaltkövek jelzik, hogy itt már kevesen járnak.

— Gyerekek! Tovább ne menjetek! — hangzik a határőr hangja. Innen már pár lépés a határ. Itt van előttetek ez a széles, felszántott földcsáv. A túloldalon

Ekkor döbenedek rá, hogy a „vissza a természethez” jelszót éppen itt, a határ közelében kezdem megvalósítani. Te jó ég! Elmosolyodom, de ez nem változtat a határőrök gyanakvó arckifejezésén. Hát persze, nekik van igazuk! Itt én egy nem falubeli idegen vagyok, aki ismeretlen rendeltetéssel köszöl a határ közelében. Egy nem azonosított személy. Rádadásul antennás rádióval a kezében.

Az irataimban azonban nincs hiba. Amikor tudósítói igazolványomat is meglátják, amelyet az őket felügyelő minisztérium állított ki, ők is derűsre hangolnak. „Nahát, elkaptuk a saját tudósítónkat.”

ma Románia van. Bevallom őszintén: letelepedünk a gyerekekkel, s beszélgetni kezdünk.

— Fáradtak vagytok? — kérdezzük a gyerekeket.

— Igazat megvallva nagyon elfáradtam — szól meg Zilahi Zoltán, hetedik tanuló. Bezzeg a határőrök tiszter ennyit is megtesznek, mégis kibírják. Ezért tartom őket példaképeimnek.

A honvédelmi nevelés része

A 2. számú iskola igazgatójánál, Tóth Sándornál folytatjuk a beszélgetést a határőr szakalegységről.

— A szakalegységi munka honvédelmi nevelésünk szerves része. A gyerekek elsajátított ismereteire később is alapozhatunk. No és a pályaválasztás! Ezek óta egy gyereklünk sem jelentkezett katonai pályára, s most egy szerre három is van. Csak elismerésem tudom kifejezni a határőröknek s az MHSZ-nek. Ilyen jó kapcsolatok még nem volt! A gyerekek mindig türelmetlenül, érdeklődéssel várják a honvédelmi és határőr-foglalkozásokat. Valóban elmondhatom, hogy minden a gyerekekért van.

A létavértesi határőrök ebben az évben kapták meg kiemelkedő munkájá elismeréséket a határőrök egység élénjáró őrsze címet. Az őrszabó Szabó János hadnagy udvariasan fogad. Szívesen beszél az úttörő határőrök- ről:

— Aktív honvédelmi munkát végzünk a lakosság széles körében, amelynek része az úttörő szakalegység is. Jelenleg Pocsajban és Létavértesen működünk. KISZ-tagjaink társadalmi munkában végzik ezt.

— Megéri ez a többletmunka-befektetés?

— Feltétlenül! Az itt megszerzett ismeretek a majdani sorköteleseknek támpontot adnak. Határőröknek szeretnek a gyerekek között lenni. Bizony megható a gyerekek ragaszkodása, érdeklődése, figyelme. Végül pedig így érhetjük el, hogy közösen és hatékonyan vegyünk részt a határőrzetben. 1983-ban az 529. számú Irinyi János út- tőrőrcsapat egyik úttörőjét küldtük el kétéhes, zánkai határőr-táborozásra. Ez a Létavértesen folyó honvédelmi nevelőmunka elismerés volt.

— Őrzi a határt kicsi és nagy. De miért kell ennire őrizni ezt a határt? Hogy mást ne mondjunk, például azért, mert a bűnözés egyre inkább nemzetközivé válik. Előfordulhat, hogy valaki például Magyarországon elkövetett bűncselekménye után időlegesen Romániába szökik és fordítva. Vannak, akik a csempészetnek a tiltott határátlépéssel súlyosbított változatát üzik. Van, aki „csak” egyszerű kaland- vágójból menne át a határon. (Nemrég is született bírósági ítélet egy ilyen cselekményből. Fiatalkorúak vágtak neki a vakvilágnak a magyar-román határon keresztül.)

A létavértesiek sokat segítenek a határőröknek. Úttörők, KISZ-esek, kicsik és nagyobbak egyaránt. S közben elmélyül bennük az érzés: mit jelent mindannyiunknak ez a szó: hazám.

N. Zs.

Szabó Gyula — Gőz József

Dr. Borny

Amiről utat
neveztek el
Debrecenbe

Április 4.

Hazánk második ború végi felszabad- rán az első szovjet 1944. szeptember Békésfehérvár lett. léptek magyar föld- kalomból a nemzet- lengett a község t- tornyán. Az első vá- la volt, melyet a csapatok elfoglaltak. városok közül so- Szege, majd Debre- tóber 19-én), utána és Pécs, elkeseredett- árán karácsony elő- Székesfehérvár lett. Az angliai Magya- azon üzenete, hogy- tások fogadjátok és- tek a Vörös Hadsér- szövetséges haderő- nos, hiábavalónak a 1944. október 1-én, zett ugyan Moszkvá- verszüneti tárgyalá- vatalos delegáció, a- ti szerződés ám m- A magyar kormány- az előzetes feltétele- tett eleget.

Október 15-én- végződött Horthy é- zónak, a rádióban é- — a fegyverletételre- kozó — felhívása. E- kozást a hitleri mes- került puccs révén H- került nyilas hadvez- sította meg. Megdől- szovjet főparancsnok- harcászati terve, ho- pest fasizta me- frontális csapást m- szonylag kis erőket- birtokba a főváros- risták a nemzetköz- durva megsértévé- metiz és Osztapenk- nyokat, mint parla- ket lefolták. A súly- pig tartó harcok a- Buda felszabadítá- zódtek be, 1945. 13-án.

A Balaton térségé- sista egységek át- feltartóztatták a 2- rán front csapatait, itt élt erőkből és- nikában is többsz- súlyban voltak. Ezu- ban „ragalmas elsa- közepette, 1945. apr- Nemesmedvesnél- felszabadulásnak na- A fegyverszüneti s- az Ideiglenes Magya- ti Kormány ezt m- 1945. január 20-án- minekelötte hada- Németországnak.

A háború hősi ös- gezték. A harcok é- nyek következtében- ben és anyagban jó- len károk keletkez- metek Berlin Bu- akarták védeni, ezze- sunkat feláldozták. elkerülhető lett vo- magyar fegyveres é- lása bekövetkezik. szont a felelős állam- katonai vezetők, me- tizek politikai s- ságán, s nem utols- nyilasok árusulás- mártir ellenállók hi- vezkedtek. A min- árszót terrorizmus- következtében, a ki- portok szabotázsak- vül nem történhet- nyes beavatkozás.

A magyar nép tö- nek talán legmélye- járól kellett, hogy e- az ország demokra- pon való újjáépíté- dolgok nagy töb- szen állt az új t- rend megteremtésé- deti időszak merő- volt egyrészt a gazo- jes összeomlásának- se, a győtrő történe- ség megszüntetése, egy új világnézet ki- és az új életformá- talommal megtöltés- ben. A sikerek ková- denekelőtt a Magya- munista Párt volt.

Április 4-ét az El- nacs nemzeti ünne- vánította. A nevezet- számú főútvonal vá- kivezető szakasza.

Fal és sövény

Ismerősömmel beszél- getésbe mélyedve men- tünk az utcán, mikor rákő- szön valaki. Egy percre el- nézést kér, de sok perc lett belőle, mintha ott se lettem volna, olyan mélyre me- rültek valamilyen téma megtárgyalásában. Mikor végre befejezték, s nagy „majd jelentkezem” „szombaton találkozzunk” fogadkozások közben el- váltak, ismerősöm mente- getőző magyarázkodásba fogott. A szomszédom — mondta —, végtelenül ren- des ember, annyit segít ne- kem, nem is tudom, hogy viszonzni. Az egész csalá- dallal nagyon jóban va- gyunk.

Örömmel hallom, mon- dtam, manapság egyéb sem járja, mint hogy a szom- szédok egymás nevét sem tudják. Úgy látszik, még- sem olyan áttörhetetlen válaszfal az a panel. — Panel! — csattant fel hirtel- len. — Mit gondolsz, a ház- ban köszönünk egymásnak a szomszédokkal? Nem is biztos, hogy láttam már mindenkit, aki a lépcsőház- zunkban lakik, nemhogy a nevét tudnám. Ez a Sándor, ez más. Ó a kertszom- szédom. Valahol, a város másik végén lakik, csak a birtokunk határos.

Az ember mindig tanul valamit. Például azt, hogy kétféle szomszéd van. Az egyik, akitől a hét öt nap- ján egy betonfal választ el, a másik, akitel szombaton, vasárnap hevenyészett drótkerítés vagy élősvény köt össze.

A józan logika ugyan azt diktálná, hogy azzal kerü- lünk közelebbi kapcsolat- ba, akitel gyakrabban len- ne alkalmunk találkozni. Akinek, tetszik, nem tet-

szik, élete számtalan moz- zanatról tudomást szer- zünk — hiszen olyan vé- kony az a fal —, s akire a kölcsönösség alapján hét- köznapi apró-cseprő baja- inkban okkal számíthat- nánk. De hát nem így van. S lám, a munkahelyi kap- csolatok is ritkán jelente- nek manapság olyan igazi kötődést, hogy azt mond- hatnánk: olyan barátaink vannak, akiknek minden- kor készséggel segítünk, akikkel megosztjuk örö- meinket, gondjainkat, s akiket például bármikor megkérhetünk, hogy vi- lágázzanak a gyerekre, amíg moziba megyünk. Sok sző esik róla itt is, ott is, hogy az ilyen barátságok kora lealkonyulóban van, a rohanás, a tévé, az autó eltávolítja egymástól az embereket. Most pedig itt van az új kapcsolatterem- tési alkalom.

Mert vitathatatlan, hogy a kertek határan előbb- utóbb mindenképpen meg- teremődnek a kapcsolato- k. Egymásra vannak utalva az emberek? Lehet. Meg kell csinálni az utat, a járdát, bevezetni a villanyt — a kert egy sor olyan dologt hoz magával, amit közösen kell intézni, vé- gezni. Az ilyesmi ugyan mindig magában hordja az örök harag lehetőségét, de az egyre szorosabbá váló barátságát is. Ha közösen csinálunk kutat, ha együtt kerítünk fuvarost, olyan ló- tulajdonost, aki hajlandó

hogy akár óráig el tudná hallgatni, hogyan kell mikron pontosságúra esz- tergálni egy acéldarabot. Három TIT-sorozat sem tudná ilyen széles skálán terjeszteni az ismereteket, ahogyan a munkálkodások szünetében, „most ezt költsélj meg” bevezetés mellett áramlanak és cseré- lödnek.

A gazdasági szakembe- rek valószínűleg kiszámít- gatták már, milyen hasz- not hoznak a kertek a csalá- dok, az ország asztalára. (Igaz, az önköltség, az em- beri munka sem jelenté- telen!) Erdemes azonban figyelni erre is. Szaksze- rűen olyasformán fogal- mazzák: a kert az önmeg- valósítás egyik lehetőségét nyújtja azoknak, akiket a hivatalos munkájuk nem elégít ki maradéktalanul, mások számára a kikap- csolódás, az aktív pihenés színtere. Tegyük hát hoz- zá: az alacsony kerítéssel elválasztott kertek arra is szolgálhatnak, hogy újból fel- fedezzük, jó, ha vannak körülöttünk emberek. Fel- üdítően kellemes együtt meghányi-vetni a közös dolgokat, jó számítani rá, hogy a hét végén ismét ta- lálkozunk és az öt napon át megszokottól eltérő ar- cokat láthatunk, a magunk sütünk, a mi vendégeink lesznek... Mire az őszi der elől kell takargatni a szőlőt, már olyan jó ismerős a két család, mintha gyermekkorukban hajku- rászták volna együtt a disznót. Előbb az aszso- nyok tegezöltek le — „Ugyan, ne tanárhozz engem, hiszen elemibe jár- hatnék hozzád kapálásból” —, később a férfiak is ösz- szekoccintották a poharat, s a főorvos ámulva észleli,

N. Zs.

Amiről utat
neveztek el
Debrecenben

Április 4.

Hazánk második világháború végi felszabadítása során az első szovjet harcosok 1944. szeptember 23-án a Békés megyei Battonyánál léptek magyar földre. Ez alkalomból a község temploma lengett a község temploma tornyán. Az első város Gyula volt, melyet a szovjet csapatok elfoglaltak. A nagyvárosok közül sorrendben Szeged, majd Debrecen (október 19-én), utána Miskolc és Pécs, elkéseredett harcok árán karácsony előtti napon Szekesfehérvár lett szabaddá. Az angolai Magyar Tanács azon üzenete, hogy „Honfitársak fogadjátok és segítsétek a Vörös Hadsereget és a szövetséges haderőket” sajnos, hiábavalónak bizonyult. 1944. október 1-én megérkezett ugyan Moszkvába fegyverszüneti tárgyalásra a hivatalos delegáció, a tűzszüneti szerződés ám meghíusult. A magyar kormány ugyanis az előzetes feltételeknek sem tett eleget.

Október 15-én kudarcra jutott Horthy kormányzóknak, a rádióban elhangzott — a fegyverletételre vonatkozó — felhívása. E próbálkozást a hitleri mesterkedéssel puccs révén hatalomra került nyilas hadvezetels hiúsította meg. Megdőlő tehát a szovjet főparancsnokság azon harcászati terve, hogy Budapest fasizta megszállóira frontális csapást mérve, viszonylag kis erővel vegyék birtokba a fővárost. A hitleristák a nemzetközi hadijog durva megsértésével Steinmetz és Osztapenko kapitányokat, mint parlamentereket lelőtték. A súlyos, 50 napig tartó harcok a bekerített Buda felszabadításával fejeződtek be, 1945. február 13-án.

A Balaton térségében a fasiszta egységek átmenetileg feltartóztatták a 2. és 3. ukrán front csapatait, minthogy itt élő erőkből és haditechnikából is többszörös túlsúlyban voltak. Ezután azonban „rugalmas elszakadások” közepette, 1945. április 4-én Nemesmedvesnél elérkezett felszabadulásunk nagy napja. A fegyverszüneti szerződés az Ideiglenes Magyar Nemzeti Kormány ezt megelőzően 1945. január 20-án aláírta, minekelőtte hadat üzent Németországnak.

A háború főbűnöseit kivégezték. A harci cselekmények következtében emberben és anyagban jóvátehető károk keletkeztek. A németek Berlint Budapestnél akarták védeni, ezzel fővárosunkat feláldozták. Mindez elkerülhető lett volna, ha a magyar fegyveres erők átállása bekövetkezik. Ez viszont a felelős államférfiak, a katonai vezetők, meg a felső tízezer politikai beállítottságán, s nem utolsósorban a nyilasok árulásán múltott. A mártír ellenállók hiába szervezkedtek. A mindent elárasztó terrorizmus és a haladó erők egységének hiánya következtében, a kisebb csoportok szabotázsakcióin kívül nem történhetett eredményes beavatkozás.

A magyar nép történelmének talán legmélyebb pontjáról kellett, hogy elinduljon, az ország demokratikus alappontra való újjáépítése útján. A dolgozók nagy többsége kézen állt az új társadalmi rend megteremtésére. A kezdeti időszak merő küzdelem volt egyrészt a gazdaság teljes összeomlásának megelőzése, a győtrő történelmi örökség megszüntetése, másrészt egy új világnézet kialakítása, és az új életformának új tartalommal megtöltése érdekében. A sikeres kovácsa mindekelelt a Magyar Kommunista Párt volt.

Április 4-ét az Elnöki Tanács nemzeti ünnéppé nyilvánította. A nevezett út a 48. számú főútvonal városunkból kivetető szakasza.

Dr. Bornyi József

TAKÁCS IMRE:

Kikelnek Juli kis-zsibái

Kis Gergő a réten történt elhatározás után faricskálta ám a csikókat, a kancákat és a csődöröket, de lassan haladt velük. A kése nem volt éles igazán, a tűzre való hasábfák között se talált mindig megfelelőt. Azt már tudta, hogy melyik a puha fa, és melyik a kemény fa, de azt is tudta, hogy a kemény fa szebb a puha fánál. A puha fa a nyár, a nyír, a fűz, a éger, a fehér jávor. A kemény: a kőris, a tölgy, a gyertyán, a gyümölcsfák és az akác. Kemény a habos jávor is, puha még a könnyebb fenyő is, de bizony lehetetlenség lett volna az ő udvarukon mindenféle fát megtalálni. Az volt, ami volt, be kellett érni vele. Csont Ferkó is olyan ménessel érje be, amilyen lesz a ménes!

— Elvágod a kezdetet — kiáltotta rémülten Bözsi néni, Gergő édesanyja, ha látta Gergőt a favágótónál, ahogy egy kuglit akar a nagyfejűvel kettéhasítani.

Csont Ferkó, aki folyton ott sündörgött a gazdája mellett, mert hát kíváncsi is volt a munkára, csak egy nyugtató pillantással csillapította le Bözsi nénit.

— Jaj, te meg vesznél már el! — motyogta csak sietős dolga körül Bözsi néni. Ment a dísznókat, etetni, vagy a tehenet fejni, a tyúkoknak dobni valamit, a tojást összeszedni. Ilyenkor meg, tavasszal veteményezni járt a kiskertbe. Nem örült Bözsi néni Csont Ferkónak, mikor egyik farsangon Gergő kitálalta. Dobta volna kutyának inkább azt a csontot! —, de vidámabb perceiben eljásztogatótt ő is Csont Ferkóval.

Nagy Katica előbbre haladt. Kati néni, az ő édesanyja, megülte már rég az anyaludat, az anyalúd ült is a tojásokon, Katica csak annyit tett, hogy szalmát tett még egy vékába, letakarta azt egy fűzessző kosárral, és mindennap odacsempészett egy-egy zsibát. Az egészen kicsi libákat zsibának hívták Kővecsenen, mert azok még nem gáogtak, csak zsigogtak. Majd amikor kikelnek az igaziak, ott lesz Torzsa Juli kilenc zsibája is a vékában. Aztán majd ő nevel belőlük kislibákat, őszre ludakat. Ha pedig nem nőnek meg, hát az se lesz baj. Torzsa Juli se nőtt egy centit se, mióta azt a legendás kukoricatorzsát Katica Julivá öltöztette. Azóta is mennyi ruhát varrt neki! Torzsa Juli meg se fog nőni soha, Katicának pedig minden szoknyácskájából kivillog már a térde. Veronka néni, a varrónő szokott egy-egy toldalékot varrni a régiékhöz.

Egyik nap Nagy Katica a lustaságtól agyonfáradtan ballagott haza az iskolából.

— Ha a lustaság szólni tudna, akkor te most üvöltöznél itt nekem — mondta Kati néni, bár tudta, hogy fáradtak az ilyen kislányok tavasszal.

— Nem keltek ki a zsibák? — kérdezte a konyhaajtóban Nagy Katica.

— Ereggyé ki hozzájuk! — vetette oda Kati néni, mert bizony már meg is késett az ebéddel. Krumpilis nudlit főzött, és most ahhoz a prézlüt pirtotta.

Nagy Katica halkán nyitotta a kamrába, mintha kórházba nyitna be, és bizony hangot hallott, zsigahangot. Az anyalúd büszkén ült a fészken, és már addigra kidobott maga alól egy üres tojáshéjat.

Torzsa Juli pedig már ott ült a játék kiszsibák közt. — Édesanyám is játszik! — kiáltotta lelkesültséggel Nagy Katica.

KERESZTREJTVÉNY

Debreceni műalkotások

1	2	3	4	5	6	7	8	9	Y	10	11	12	13
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													
30													
31													
32													
33													
34													
35													
36													
37													
38													
39													
40													
41													
42													
43													
44													
45													
46													
47													
48													
49													
50													
51													
52													
53													
54													
55													
56													
57													
58													
59													
60													
61													
62													
63													
64													
65													
66													
67													
68													
69													
70													
71													
72													
73													
74													

VIZSZINTES: 1. Debreceni festő, akinek munkái közül a legtöbb, így az Aranybika szálló dísztermében festett freskók elpusztultak. (Itt nevét és egyetlen megtekinthető alkotását rejtettük el. Folytatás a függőleges 25. guayi autójel. 4. Tömegközlekedési eszközök ablakán olvasható rövidítés. 5. Semmiféle! 6. Nagyvárosokra mondanok. 16. Házibull. 17. Nyugati autómárka. 18. Kés része. 19. Mese része! 21. Angol szőr. 22. Kiütés a szorítóban! 24. Csomót bont. 26. Latin csont. 27. Szám fele! 28. Erbium és Gallium. 31. ... Miklós. 32. Saját kezűleg. 33. IOI Rómában! 34. Galambszürke angolul. 35. A Ticino mellékfolyója Svájcban. 36. Kén és kálium. 37. Ipari üzem. 38. Az U. N. O. magyar rövidítése. 39. Kuba és Japán autójel. 40. Azonos kétjegyű mássalhangzók (első fordítva). 42. ... János (koncertmester). 44. Küzdelem (v. ... Erzsébet zongoraművész). 46. Molibdén, Cérium. 47. Északi fővárosból való. 48. Epsilon, lambda, iota, alfa. 49. Háromszor is! 51. Sárral tapassz! 53. Fél-szeg! 54. Ide, felém. 57. Árnycék. 60. 8000 lakosú erdélyi fakitermelőhely. Lakói híres borvízellátó szekerek voltak. 63. Régi hossz-mérték, kb. 30 cm. 64. Azonos hivatású értelmiségi dolgozók testülete. 65. Becézett női név. 67. Nem oda! 68. Fordított kettős mássalhangzó! 69. Előlényeknek a jellegük folytán kialakult csoportja. 71. Kisebb csapatn. 73. 499! 75. Olasz éj. FÜGGŐLEGES: 1. A Déri Múzeumban látható e festő híres alkotása. 2. „Idegen Művész”, híres munkája a függ. 15. 3. Román és urul. el. Folytatás a függőleges 25. guayi autójel. 4. Tömegközlekedési eszközök ablakán olvasható rövidítés. 5. Semmiféle! 6. Nagyvárosokra mondanok. 7. Szalagszék! 8. Csepetaté. 9. Se ... se! 10. Nézőpont része! 11. Zsalugáter eleje! 12. Antik fűvós hangszer. 15. Lásd a függ. 2-t. 20. Titkon etanul. 23. Debreceni szobrász, leghíresebb művei: Régészeti, Tudomány, Művészet, Néprajz 1930-ban készült. 25. Lásd a vízsz. 1-et. 29. Angol becenevű (Rob ...). 30. Bp-i szálloda. 31. A munka (argóban). 39. Sárgászöld tollazatú pintyféle kis madár. 41. Három különböző római szám. 43. Római számok. Összegük 100. 45. U. L. O. 50. Végtagnak külön mozgatható része. 52. Azonos magánhangzók. 54. Ertesülés. 55. Lottó része! 56. Lármas jelenet, ramazuri. 58. Redő. 59. Nemzeti Bajnokság. 60. Ritka magyar családnév. 61. Bizmut. 62. Magyar női név. 64. Igavonóknak nehéz légzéssel járó betegsége. 66. Olasz, osztrák és norvég autójel. 69. Tagadás. 70. Állóvíz. 72. A jelszél egy fokkal gyengébb osztályzat. 74. Római szám. K. A. Beküldendő: a vízszintes 1. és a függőleges 1., 2., 15. és 23. számú sorok megfelelőjük folytán kialakult

Legnagyobb ünnepünk

Megfelelő sorrendben összeolvasva megkaphatod a keresett öt szót. Melyek azok?

Á	F	P	E	R	L	I	S	L	Z	I
A	S	B	N	A	E	D	G	U	Y	L
E	Á	D	S	I	Á	K	N	E	A	H
K	A	N	Z	A	Á	P	N	J	K	A

F. G. J.

Bélyeggyűjtőknek

Nagykanizsa. A fiatalok legszébb gyűjteményeiben az idén Nagykanizsán gyönyörködhetünk. Április 2-10. között ezúttal 22. alkalommal rendezik meg az országos ifjúsági kiállítást. Hazai gyűjtőkön kívül bolgár, kubai, német, osztrák és szovjet fiatalok is részt vesznek albumaikkal. A bemutatott során bonyolítják le a filatelista-vetélkedő döntőjét. Az eredményesen szereplő csapatok Közézen a júliusi nemzetközi találkozón képviselik a hazai filatelistákat. A Magyar Posta a kiállítás megnyitására hozza forgalomba az Ifjúsági bélyegyet, de a rendezvényt megörökíti emléklap, alkalmi boríték és különleges bélyegző is. A bemutatásra kerülő anyag keretszámot ad a fiatalok filatelista tevékenységéről. A tablók felölelik életünk minden területét, de elsődlegesen a fiatalok gon-

dolatvilágába pillanthatunk be. Előzetes felmérés szerint a kiállítás látványos, változatos lesz, viszont néhány már korábban tapasztalt problémát ezúttal is kiütközik. Ismétlődnek az anyagok és a kiállítók. A feldolgozás színvonala általában nem növekedett. A ritkaságokat, drága darabokat nem hiányoljuk. Inkább az odafigyelést, az ötleteket, a minden részletre igényes gyűjtői munkát. Kevesen álltak elő a hagyományostól eltérő anyaggal, nem sok a bélyegen kívüli egyéb filatelista objektum. Az utánpótlás többnyire szűlők, nagyszülők példája nyomán (sőt láthatóan a családi gyűjtemény anyagából) fogott hozzá a bélyegszedéshez. A szenvedély, a bélyeg szeretete — úgy tűnik — csak keveseknél mélyült el. A módszertani gyűjtemények a felnőtt szakkörvezetők alapos ismeretét, odaadó fáradozását bizonyítják. Nagykanizsán az általános iskolások közül háromszáz tagjai a bélyeggyűjtő köröknek. Az ifjúsági kiállítás érdekes látvány, a különböző rendezvények (még diszkó is lesz) bizonyára számos új hívet szereznek a filatéliának.

Az év bélyege. Segítsük diadalra az Európai Biztonsági és Együttműködési Kon-

Újdonságok. Újítsuk meg városainkat — hirdeti négy angol bélyeg. A sorozat kiadását mind az építőművészek szervezetének jubileuma, mind a kertészeti világkiállítás indokolta. A védnők egyúttal a célokra is utalnak. A bélyegek részleteket tárnak elénk Liverpool, Durham, Bristol és Perth látképéből és a jövőt idéző tervezetrajzokból. Az UNESCO, az ENSZ nevelésügyi és tudományos szervezete kezdeményezésére mozgalom indult az elődöktől reánk maradt értékek őrzésére. Kultur- és természeti kincsek óvása egyaránt feladat, erre hív fel hat új bélyeg. A rajzokon többek között Tanzánia, az USA nemzeti parkjaiban, valamint Sri Lanka és Jemen műemlékeiben gyönyörködhetünk.

Izstambulban a magyar válogatott

Mit hoz az ötödik török-magyar?

A cadizi és a szabadkai vendégszerelés után idei harmadik mérkőzését is idegenben játssza ma délután a magyar labdarúgó-válogatott. Mezey György legénysége ezen a délutánon az európai középmezony legvégén sorakozó török válogatott ellen veszi fel a küzdelmet.

A következő hetek két olimpiai selejtezőjére gondolna most olyan „sorokkal” kísérleteztek, amelyek április 11-én a Bulgária, 25-én pedig a Szovjetunió elleni találkozókra kulcsszerepet játszhatnak — mondta Mezey György szövetségi kapitány. — A mai összecsapáson Sallai, Róth, Péter és Mészáros is a kezdő tizenegyen lesz. Garabának mindenképpen a helyén kellene

maradnia, de mi tévő legyek, ha a hasonló szerepkört betöltő Róth vizsgáztatásával nem várhatok tovább. Sallairól pedig csak annyit: a bajnoki mérkőzéseken elég jól játszott, így elérkezett az idő, hogy hosszú szünet után újabb bizonyítási lehetőséget kapasson.

A magyar válogatott így valószínűleg a következő összeállításban kezd: Kovács — Sallai, Kardos, Róth, Péter — Hannich, Nagy, Csongrádi — Mészáros, Dajka, Esterházy. Készenlétben áll: Disztl P., Varga, Csuhay, Garaba, Gyimesi és Bodonyi.

A török szövetségi kapitány, Özari Coskun ma délután pályára lépő csapata a bajnokságban vezető harmas-

ra a Galatasaray, a Trabzonspor és a Fenerbahce együttesére épül. Sérülés miatt nem játszhat Selcuk (bal-szélső), akinek tavaly ősszel az Ausztria elleni győztes, 3-1-es mérkőzés főszerelője voltak, a három török gól szerzői.

A török csapat várható tizenegye: Yasar (Zafer) — Ismail Yusuf (Ali Corban), Fatih, Erdogan — Sedat, Rasit, Cuneyt — B. Hasan, Tunçay, Erdal.

A törökök elleni ötödik hivatalos válogatottak közötti összecsapás magyar idő szerint 14 órakor kezdődik a nyugatnémet W. Roth sípjelére.

MEDGYESSYNE / SAFI MÁRTA
Szül. Ózdon, 1958. febr. 22.
Isk. végzettsége: közgazd. értetségi
Foglalkozása: MAV-dolg.
Egyesület: Ózdi Kohász, DMVSC
Válogatottsága: 14 (1)j. vál.
Testmagasság: 165 cm
Súlya: 61 kg.

MEDGYESSY SÁNDOR
Szül. Miskolc, 1956. jan. 24.
Isk. végzettsége: értetségi, középfokú edzői képesítés
Foglalkozása: "BM"-dolg.
Egyesület: DVTK, BÚSE.
Vasas Ózdi, Debreceni Dózsa
Válogatottsága: 26 (1)j. vál.
Testmagasság: 180 cm
Súlya: 90 kg.

Egy sportházasság hétköznapijai

Az erőkezilabda korát éljük. A lányok is megváltoztak. Erősebbek, magasabbak — egyre nagyobb „pofonokat” osztogatnak egymásnak. A pályán folyik a birkózás a gólkért, az eredményért. Igor Turcsin szerint Csik János még öklívívó-edzésre is járhatja a lányait.

Kevesebb a nőies alkat, a könnyed, harmonikus mozdulat. A nézők egyre hálásabbak, ha olyan játékosokat látnak, akikben egy-egy sül a nőesség és a szellemes megoldásokra való képességgel és hajlammal. Könnyen lázba jönnek, ha olyan játékosokat látnak, akik „alkotó” módon játssza a kezilabdát, aki a kreativitásra való hajlamát nem engedi mechanikus taktikai sablonokba kényszeríteni.

Elnyomásra való jelenet, amikor Márta a megszerzett labdával megindul. A pályán azonnal megteremt a feszültséggel, dinamizmussal — a nézők már előre elvezik, hogy valamikor egészen váratlanul dolog fog történni a labdával. Mozgásának koreográfiáját a labda és birtokosa teljes harmóniáját, „együttélése” határozza meg.

Elegans, könnyed — ám egy kivülről nem sejtetheti, hány év kemény munkája, tapasztalata rejlik ezekben a sokszor megcsodált mozdulatokban.

Az akció véget ért. Laza futás „hazafelé” — arcán egy csibészes fintor az ellenfél felé:

— Már megint fogalmatok sem volt, hogy hová a labda! Nevetni ritkán látni. Komolyan játszik. Ez a szenvedélye, szórakozása. Ha kell, tudja „vinni is a zongort” — de amint lehetett, azonnal játszani kezd rajta. Nem is akármilyen dallamokat. Szólista, de ismeri az egész partitúrát és tudja, hogy kiemelkedő produkálást csak jól együttműködő „zenekarban” lehet.

A kapusokról azt mondják, hogy rendkívül érzékeny — ha nem labilis — az idegrendszerük. Az állandó stressz az „én már nem hibázhatok” helyzet feszültsége okozza ezt. Sándor azonban a nyugodt, gondolkodó kapusok közé tartozik. Nincs felesleges mozdulata. Nincs pőz, nem törekszik szándékosan a látványosságra. Megbízható kapus — ha minden rendben van körülötte — jó versenyző típus, fej tud nőni a feladatokhoz.

SÁFI MÁRTA és MEDGYESSY SÁNDOR (a DMVSC játékmestere és a Dózsa kapusa)

az Ózdi Kohászból kerültek Debrecenbe 1982-ben. Egy év múlva házasságot kötöttek. Mindketten hamar belepattogtak a közönség szívébe. Nemcsak a teljesítményükkel, hanem mert szerény szimpátiájú sportemberek. Igyekeznek mindig képességeik legjavát nyújtani. Nemcsak kérik — tudják, hogy adni is kell érte. Ez manapság — élsportolókörű lévén szó — nem egy elhanyagolható pozitív tulajdonság.

Amikor a Bethlen utcai, létesítményben berendezett lakásban — ahol minden sarokban, polcon egy-egy serleg, oklevél és egyéb ereklye bizonyítja a lakók sportpályafutásának eddigi sikereit — beszélgetni kezdünk, hamar kiderül, hogy Sándor a „családi menedzser”.

— Jól érezzük magunkat Debrecenben. Az elmúlt években egyikünk csapata sem kényeztetette el túlságosan a sikerekhez szokott debreceni közönséget. Most már azonban produkálnunk kellene valamit. Ilyen lelkes és igényes közönség előtt kevés helyen játszhatnánk.

— Mi talán valamivel könnyebb helyzetben vagyunk — veszi át a szót Márta. — Csapatunk átlagéletkora az egyik legalacsonyabb az NB 1-ben. Sokat dolgozunk — együtt vagyunk már két éve, a körülmények is megfelelőek. Ami a munkát illeti — „szét kell futnunk” az ellenfelet. Amióta játszottunk, még ilyen keményen egy szezonban sem dolgoztunk. Az MNK után most már a bajnokságban is szeretnénk meglepetést okozni.

— Mi a véleményed Csik János nyilatkozatáról a válogatottsággal kapcsolatban? — kérdezem, utalva a Naplóban megjelent interjúra.

— Hát... — úgy érzem, elbizonytalanodik nem sok reményt fűzök hozzá. Ez azonban nem jelenti azt, hogy feladom. A posztomon játszó válogatottak valóban magasabbak nálam valamivel, de azt hiszem, a magasság pótlására mindannyian tudnánk ellenpéldákat is mondani.

— Nem szabad feladni Márta! — mondáná még velem együtt sok debreceni szurkoló, aki szívesen látná Nagy Zs. és Szilágyi mellett őt is a válogatott mezében.

Sárkány Gábor
(Fotó: Nagy Gábor)

Népszava

'84

erdei

futóverseny Debrecenben

A Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. testnevelési sportosztálya, művelődési osztálya, a KISZ megyei bizottsága és a Szakszervezetek Hajdú-Bihar megyei Tanácsa április 8-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a Pallagi úton, a szociális otthon és a Kun Béla Kollégium közti parkerdőben futó-kocogó versenyt rendez. A versenyen korra és nemre való tekintet nélkül bárki részt vehet, akinek egészségi állapota megengedi, hogy megtegye — a korosztályoknak megfelelően — az 1000 vagy 1984 méteres távot.

A Népszava '84 erdei futóverseny programjának első versenyszámaként a szülők és 4-6 éves gyermekek teszik meg az ezer métert, majd az általános és középiskolai iskolák lányok és fiúk, valamint az egyetemi, főiskolai hallgatók — nők, férfiak versenyeznek. Ezután az üzemek női, férfitársaival folytatják a versenyt. A szabadfoglalkozásúak mezőnyében egyaránt hatodik helyen

A Magyar Röplabda Szövetség kupájáért

DMVSC—Közbáz-Külker 3:0 (játék nélkül)

A kupasorozat második fordulójában a DMVSC hazai pályán fogadta a fővárosi Közbáz-Külkért. A találkozó hivatalosan elmaradt, mivel a bajnokságban ötödik helyen végzett budapesti csapat vezetői otthon felejtették a játékosok igazolásait. (!)

Am nem utazott mintegy 500 kilométert főlegesen a vendégcsapat, ugyanis a mérkőzést lejátézták. A Marek, Siposné, Nagy, Kolbe, Illésné, Baloghné — cserében: Bálint, Kincses, Ury összeállításban pályára lépő

DMVSC 3:2 arányban a játéktérrel is jobbnak bizonyult ellenfelel.

A Közbáz-Külker kezdett jobban, hiszen az első játszmát 15:11-re nyerte, fordulást után viszont a hazaiak összpontosítottak jobban, s 15:6-os szettgyőzelemmel egyenlővé tették az állást. A harmadik játékot ismét a vendégek nyerték 15:11-re, majd a Baloghné és Marek vezérelte hazai gárda előbb 15:11-re, valamint 15:10-re diadalmaskodott, így végül eredményben 3:2-re nyert.

Birkózás

Az elmúlt héttől végén 28 szakosztály 22 szabadfogású, valamint 26 szakosztály 190 köztöltőfogású birkózójának részvételével a budapesti Körcsarnokban rendezték meg az országos bajnokságot.

A hajdú-bihariak közül a legjobb eredményt a szabadfogásúak között induló 52 kg-os Tóth Ferenc (DMVSC) érte el, aki ezüstérmet szerzett úgy, hogy a döntőben csak 9:5 arányú pontozásos vereséget szenvedett a DVTK válogatottjától, Szabó Lajostól. A szabadfogásúak mezőnyében egyaránt hatodik helyen

végzett a 68 kg-os Kuchár és Tóth F. — mindketten a DMVSC sportolói.

A másik fogásnembem ismét Tóth Ferenc szerezte az egyetlen érmet: az 52 kg-osok 16 fős mezőnyében harmadik helyen végzett a DMVSC versenyzője. A DMVSC Szarvas révén egy ötödik, míg Kis Simonka révén egy hatodik helyezést könyvelhetett el. A D. Bocskainak a 62 kg-osok között induló Horváth Gy. szerzett egy pontot, mivel súlycsoportjában a hatodik helyen végzett.

Mai ünnepi sportműsor

Asztalitenisz
Etelmeszer-ipari Szakközépiskola tornaterme, 8: Városi fel-szabadulási emlékverseny. női, férfi részvevőkkel.
Videken: Ünnepi verseny (Hajdúszoboszló, Gőnczy P. Általános Iskola, 8); Minősítő verseny (Püspökladány, Zoja, 9).

Kerekpár
Nagyerdő (mújéppálya), 9: Tiszantuli területi kriterium verseny, hét kategóriában.

Kézilabda
Balmazújváros, 13: A Rozenfeld Zoltán férfi emléktorna Balmazújváros, Polgár, Létavértes és Hajdúdorog csapatának részvételével. — Földes, 8:30: Női, férfi torna a FIN-kupáért.

Labdarúgás
Kinizsi-pálya (Vágóhíd u. 8. sz.), 13:30: Tisza-Körös, Területi válogatottak tornájának mérkőzése. — Ifjúsági sporttelep, 8:30: Kispályás női, férfi torna a Felszabadulási Kupáért.
Videken: Balmazújváros—D. Kinizsi (15, Szabó I., Domokos).

— Püspökladány, vasutas pálya, 9: Hat csapat kispályás tornája.

Sakk
Nádudvari művelődési ház, 9: Ünnepi verseny. — Kabai művelődési ház, 9: Közzégi verseny. — Hajdúszoboszló utóedzőház klubterme, 8:30: Felszabadulási egyéni verseny.

Tenisz
Egyetemi tenisztelep (Dóczy J. u.), 8: Ünnepi női, férfi vilámtorna.

Tollaslabda
Hajdúszoboszló, Gőnczy P. Általános Iskola tornaterme, 8: Felszabadulási emlékverseny.

Tömegsport
Berettyóújfalu művelődési központ, 10: Fut a falu tömegsportverseny.
Teke
DMVSC nagyerdő automata pályája, 9:30: DMVSC—Délép SC. Női felnőtt és ifjúsági NB 1-es csapatbajnoki mérkőzések. — Ünnepi női, férfi egyéni és csapatverseny.

A XX. nyári úttörő-olimpia előkészületei

Zánkán, a balatoni úttörővárosban június 17—25. között kerülnek megrendezésre a XX. nyári úttörő-olimpia országos döntői. A telenyáron gyermekszívjától hangos sportpályákat és az 5000 főt befogadó stadion csendjét a napokban munkagépek zaja veri föl. Megkezdődtek a külső pályák korszerűsítési munkálatai. Mialatt kint gépek dolgoznak, az 1000 fős sportcsarnokban jelenleg is folyik a vidám tábori élet — a 21 napos gyermekvezető-képzésen részt vevők — sportolnak, játszanak.

Fotó: Nagy Péter

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPART HAJDÚ-BIHARI MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A forradalmi ifjúsági napok mai eseményei

BERETTYÓJFALU

9.00 óra - Tömegsportnap a BMSE-pályán 10.00 óra - Bihar vers- és prózamondó verseny a művelő dési házban

DERECSE

Téli Vasas Kupa a Vasas územének részvételével a MEZO-GEP-nél

ZSAKA

Tömegsportnap

BAKONSZEG

Falusi sportnap

FOLDES

Fut a falu - első forduló

SARRETVÁRI

Hazánk felszabadulása - vétékold szovjet katonákkal az ifjúsági klubban

POLGAR

Községi ünnepség - Felszabadulási sportnap

HAJDUDOROG

Hazánk felszabadulásának 39. évfordulója alkalmából ünnepl

nagygyűlés és koszorúzási ünnepség - Felszabadulási Kupa ünnep - KISZ közös rendezvény a sporttelepen

HADHAZTEGLAS

Koszorúzási ünnepség a felszabadulási emlékműnél - Három nemzedék napja a 109. számú Tóth József utórózsaparkban - FIN Kupa kispályás labdarúgó torna a Hajdúsági Ipar-művekben

Jubilál a zeneoktatás

A vidéki zeneoktatás 25. évében, április 1-én rendezték meg kamarazenei találkozójukat Hajdú-Bihar megye zeneiskolái. A megyei tanács vándorszerlegét a legeredményesebbnek ítélt Berettyóújfalui Állami Zeneiskola nyerte el. A magas színvonalú versenys a május 5-én és 6-án megrendezésre kerülő székesfehérvári országos találkozó válogatója is volt egyúttal. Az arany oklevelet nyert együttesek közül Hajdú-Bihar megyét Be-

rettyóújfaluból egy vonós és egy fúvós együttes, Debrecenből egy trió, Püspökföldyől pedig egy ütős zenekar képviseli majd.

MAGYAR IRODALOMBÓL EGYETEMI ELOKESZITŐT indít a KLTE Közművelődési Titkársága és az egyetem TIT-szervezete. Jelentkezés az első foglalkozáson, április 5-én, csütörtökön 18 órakor az Egyetemi Klubban (Simonyi ut. 38.).

ÚJ ABC ÚJTİKOSON

Bármelyik megyezékhelyen örülhetnek az ott lakók, ha olyan szép és korszerű kereskedelmi egységben vásárolhatnak, mint az újtitkosai. A Polgár és Vidéke ÁFÉSZ színvonalas vásárlási körülményeket teremtett az alig valamivel több mint ezerlelkes falu lakosainak. Három kis alapterületű, korszerűtlen egység megszüntetésével egy új, közel 300 négyzetméteres üzletet adtak át hazánk felszabadulásának 39. évfordulója tiszteletére. Az ÁFÉSZ vezetői a partnervállalatok képviselőinek jelenlétében adták át az élelmiszereket, zöldségeket, gyümölcsöket, háztartási, vegyi árukat, textíliákat, napi cikkeket, műszaki árukat értékesítő boltot a vásárlóknak.

Kereskedelmi dolgozók kitüntetése

Hétfőn, április 2-án délután Kiváló Munkáért kitüntetéseket adtak át megegyenklényjáró kereskedelmi dolgozóknak. A hazánk felszabadulásának 39. évfordulója alkalmából rendezett ünnepség az Arany Bika Eger termében volt. A kitüntetetteknek, Bacsó Sándornak, a 180. számú és Fekete Bélának, a 195. számú ABC-áruház vezetőjének, Csire Istvánné titkárnőnek, Piros Józsefnek, a 359. számú C kategóriás bolt vezetőjének, akik a Hajdú-Bihar megyei Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat dolgozói, valamint Illés Jánosnak, a 12. számú áruháza vezetőjének, Major Zoltánnak, a számviteli és pénzügyi osztály vezetőjének, a Hajdú-Bihar megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat dolgozóinak, Varga Gyulának, a 324. számú üzlet vezetőjének, Szép Antal

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: JUHANI NAGY JÁNOS - TEL.: 12-444

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Gyakran beborul az ég. Sokfelé várható eső, zápor, északnyugaton havas eső, délkeleten zivatar is valószínű. Élénk, időnként erős lesz a szél. Iránya a Dunántúlon északnyugati, másutt déli, délkeleti. A legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán általában 8 és 13 fok között, északnyugaton azonban 5 fok körül alakul.

1984. ÁPRILIS 4., SZERDA
FELSZABADULÁS ÜNNEPE
A Nap kél 6.17 - nyugszik 19.18 órakor

PROGRAMOK

APRILIS 4., SZERDA

10 óra: Naphívogató című Mező Margit és Antal Zoltán zenés gyermekműsora a Kőlcsey Művelődési Központ bábszínházában.

10 óra: Repülő- és hajómodellek kiállítás 18 óráig a megyei művelődési központban.

15 óra: Modellek készítése a megyei művelődési központ konferenciatermében.

APRILIS 5., CSÜTÖRTÖK

10 óra: Kisdobosok alkotó délutónja (játék- és bábkészítés), valamint filmvetítés a Lówy Sándor Utórházban (Vörösi Hadsereg útja 34.).

11 óra: A könyvkötészet múltja és jelene című ipar- és stílustörténeti kiállítás a vámospécsi pártteremben.

11.30 óra: A rézfúvósok és ütőhangszeresek VI. országos szakmai találkozója a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán.

14 óra: Válogatóverseny (közvetlen művek bemutatása) a rézfúvósok és ütőhangszeresek találkozóján a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán.

14.30 óra: Szüneti mesemózi. Mesefilm-összeállítás gyerekeknek a BIOGAL Klubnyitárában (Monti utca 2. sz.).

15 óra: A venkerti ABC-úrházban diétás tanácsadás mátbetegeknek.

16 óra: Levél a perifériáról címmel zenés irodalmi műsor Gál Sándor szlovákiai magyar költő műveiből. Nyilvános szakmai bemutató a debreceni Pedagógus Művelődési Házban.

17 óra: Bihar Sándor festőművész kiállításának megnyitása a debreceni Medgyessy teremben.

18 óra: A Magánúton amatőr-énekesek-kör foglalkozása a Kőlcsey Művelődési Központ Hatvani termében. (Előadás a tavaszi csillagképekről).

19 óra: A Magyar Állami Operaház rézfúvós kvintettjének hangversenye a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán.

19 óra: Bolha a földben címmel György Edeud háromfelvonásos vígjátéka a hajdúszörményi művelődési központ színháztermében a békéscsabai Jókai Színház előadásában.

IDEIGLENES FORGALOMKORLÁTOZÁS

Debrecenben a Zamenhof utcában, ahol április 5-én, csütörtökön reggel 6 órától 24 óráig minden jármű várakozása tilos, kivéve a MÁV Debreceni Igazgatóságán tartandó ünnepségre érkező meghívott vendégek gépkocsijait. A fenti időben és helyen szabálytalanul várakozó gépkocsikat az üzembetartók felelősségére és költségére elszállítják.

ELŐSZEZONI KEDVEZMÉNYEK

Június 20-ig jelentős árkedézménnyel lehet pihenni a Balatonnál. A Balatontourist-Nord északi parton levő kempingjei és nyaralóházai 20-55 százalékos kedvezménnyel vehetők igénybe. A tó déli partján a Sótour nagyjából hasonló kedvezményeket és több tavaszi-nyári eleji üdülőprogramot kínál az érdeklődőknek.

KÖZLEMÉNYEK

A debreceni Béke Mgtst értesíti a jutható gazdákat, hogy április 1-től délelőtt 12 óráig (szombat kivételével) a Bethlen utca 26. sz. alatti pénztárba lehet a hortobágy-pentezugi legelőre befizetni merinói juhokra. Orvosi igazolás szükséges. (x)

Hajdú-Bihar megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás Debrecen, MNB 340-30174-3069 elnevezésű hosszú bélyegző elvezet, használatát a mai naptól érvénytelen. (x)

RÁDIÓ

3. műsor: 8.00 Hírek. Lapszemle. Időjárás. 8.05 A nap-sör mai programja. 8.08 A kiállítótermek programjából. 8.11 Hét évszázad zenéjéből. 8.12 Brankovics György. Részletek a műsorokból. 8.13 Hírek. Időjárás. 8.15 Műsorvezető. 8.16 Gulliver Irországrajzok. 8.17 Hírek. Időjárás. 8.18 A csodavető. Regény. 8.19 A MRT szimfonikus zenekara játszik. 8.20 Hírek. Időjárás. 8.21 Hírek. Időjárás. 8.22 Hírek. Időjárás. 8.23 Hírek. Időjárás. 8.24 Hírek. Időjárás. 8.25 Hírek. Időjárás. 8.26 Hírek. Időjárás. 8.27 Hírek. Időjárás. 8.28 Hírek. Időjárás. 8.29 Hírek. Időjárás. 8.30 Hírek. Időjárás. 8.31 Hírek. Időjárás. 8.32 Hírek. Időjárás. 8.33 Hírek. Időjárás. 8.34 Hírek. Időjárás. 8.35 Hírek. Időjárás. 8.36 Hírek. Időjárás. 8.37 Hírek. Időjárás. 8.38 Hírek. Időjárás. 8.39 Hírek. Időjárás. 8.40 Hírek. Időjárás. 8.41 Hírek. Időjárás. 8.42 Hírek. Időjárás. 8.43 Hírek. Időjárás. 8.44 Hírek. Időjárás. 8.45 Hírek. Időjárás. 8.46 Hírek. Időjárás. 8.47 Hírek. Időjárás. 8.48 Hírek. Időjárás. 8.49 Hírek. Időjárás. 8.50 Hírek. Időjárás. 8.51 Hírek. Időjárás. 8.52 Hírek. Időjárás. 8.53 Hírek. Időjárás. 8.54 Hírek. Időjárás. 8.55 Hírek. Időjárás. 8.56 Hírek. Időjárás. 8.57 Hírek. Időjárás. 8.58 Hírek. Időjárás. 8.59 Hírek. Időjárás. 9.00 Hírek. Időjárás.

CSÜTÖRTÖK

Budapest, 1.: 7.58 Műsorismertetés. 8.00 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 8.25 Óvodások filmműsora. 8.30 Az őrdszék... Lengyel filmorosz, 1. rész. 9.30 Játék műalkotásokkal. 2. rész. Játékok. 9.45 A hátré halála és feltámadása. Tévétorna (ism.). 10.45 Forradalmi ifjúsági napok. Unnepl nagygyűlés. Közvetítés a Gellett-hegyi Jubileumi parkból. Kb. 11.50 Képzőművészet. 12.22 Műsorismertetés. 12.25 Jó napot, Magyarországi! 13.50 Törökország-Magyarország. Válogatott labdarúgó mérkőzés. Szünetben: A Községsegélytájékoztatója. Kb. 13.45 Képzőművészet. 13.50 Országos diskurzus. 19.10 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 A Laurent család. NSZK tévéfilmorosz. 6. rész. A háború zűrvárat. 20.55 Panoráma. A külpolitikai szerkesztőség világhírtálmagazinja. 21.55 Létsék és pontonok. 22.45 Tv-híradó, 3.

CSÜTÖRTÖK

Budapest, 2.: 17.17 Műsorismertetés. 17.20 Képzőművészet. Csak gyerekeknek! 18.00 Szülőiskola. 11. rész. Testvérek (ism.). 18.30 Pedagógusok fóruma. 19.05 Sportársak. A pécsi körzeti stúdió rehabilitációs magazinja (ism.). 19.25 A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi műsora. 19.45 J. S. Bach. 13. kantáta. 20.00 Savária Kupa. Magyarországi-Kuba női röplabdamerkőzés. 21.10 Tv-híradó. 2. rész. Reklám. 21.35 Három kis történet. Amerikai tévékomédia. 22.25 Képzőművészet.

CSÜTÖRTÖK

Budapest, 1.: 6.45-9.00 Világ-híradó (ism.). 9.20 Természet-film. 9.45 Tévétájk (ism.). 11.25 Tévétörzs. 16.30 Pedagógusok magazinja. 16.30 Országos nyelvnapok. 17.00 Pozsony-film. Pozsonyról. 17.05 Aranyalma. Szlovák film. 18.05 Tévétájk. Földünk. 18.50-19.20 Dokumentumfilm. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Portréfilm. Lubo Belakról. 20.35 Sorozat a tudományról és a technikáról. 21.30 Híradó. 22.00 Laboratórium.

CSÜTÖRTÖK

Budapest, 2.: 16.55 A csehszlovákiai magyar tanítók énekkara énekel. 17.20 Laboratórium. 17.50-19.05 Barátok. Tévétájk.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ

MOZI

A nagy érdeklődésre való tekintettel a Kincs, ami nincs c. olasz film 4-én délelőtt 9.11. 1 óráig a Meteor mozi műsorán. Premier előtt: Az óriás (magyar). Híradó ma f. 10. f. 12. hn. 2. hn. 4. hn. 6. hn. 8. Boszorkányszombat (magyar-amerikai). Vig ma hn. 2. hn. 4. Delta ma f. 5. Ezermillió dollár (francia). Apolló csüt. n. 10. n. 12. 4. 6. Meteor csüt. n. 6. n. 8. Vig csüt. n. 9. Kincs, ami nincs (olasz). Vig ma n. 10. n. 12. 6. n. 8. Meteor ma f. 4. Delta ma f. 4. Az óriás (magyar). Vig csüt. n. 10. n. 12. Sabine 7 éves (NDK). Meteor csüt. 3. Delta csüt. f. 6. Vig csüt. hn. 2. Veronika Voss vágyakozása (NSZK, 16). Apolló csüt. n. 10. n. 12. 6. Meteor ma n. 8. Vészjelzés a tenger alól (szovjet). Apolló ma hn. 2. 4. 8. Meteor ma 3. n. 6. Akozóttak, szereztek benneket (olasz, 16). Művész csüt. 5. f. 8. Donald kaeca és a többiek (amerikai). Apolló csüt. hn. 2. Vig csüt. hn. 4. 6. E. T. (amerikai). Horváth Á. csüt. 6. Es megint dühbe jövök (olasz). Meteor mese ma 3. n. 6. Hárman a símsztrikában (amerikai). Apolló csüt. 8. Old meg a Sogumt (japán, 16). Vig kamara ma, csüt. f. 5. f. 7. Pál utcai fiúk (magyar). Híradó csüt. f. 12. hn. 2. hn. 4. hn. 6. Szerelem receptje (szovjet). Klínka csüt. 5. Vízilipó - csodapók (magyar). Meteor mese csüt. 3. n. 6. Zsaru vagy csirkéfogó? (francia). Híradó csüt. f. 10. hn. 8.

TELEVÍZIÓ

Budapest, 1.: 8.17 Műsorismertetés. 8.20 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 8.25 Óvodások filmműsora. 8.30 Az őrdszék... Lengyel filmorosz, 1. rész. 9.30 Játék műalkotásokkal. 2. rész. Játékok. 9.45 A hátré halála és feltámadása. Tévétorna (ism.). 10.45 Forradalmi ifjúsági napok. Unnepl nagygyűlés. Közvetítés a Gellett-hegyi Jubileumi parkból. Kb. 11.50 Képzőművészet. 12.22 Műsorismertetés. 12.25 Jó napot, Magyarországi! 13.50 Törökország-Magyarország. Válogatott labdarúgó mérkőzés. Szünetben: A Községsegélytájékoztatója. Kb. 13.45 Képzőművészet. 13.50 Országos diskurzus. 19.10 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 A Laurent család. NSZK tévéfilmorosz. 6. rész. A háború zűrvárat. 20.55 Panoráma. A külpolitikai szerkesztőség világhírtálmagazinja. 21.55 Létsék és pontonok. 22.45 Tv-híradó, 3.

TELEVÍZIÓ

Budapest, 2.: 18.47 Műsorismertetés. 18.50 Képzőművészet. Csak gyerekeknek! 19.00 Szülőiskola. 11. rész. Testvérek (ism.). 18.30 Pedagógusok fóruma. 19.05 Sportársak. A pécsi körzeti stúdió rehabilitációs magazinja (ism.). 19.25 A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi műsora. 19.45 J. S. Bach. 13. kantáta. 20.00 Savária Kupa. Magyarországi-Kuba női röplabdamerkőzés. 21.10 Tv-híradó. 2. rész. Reklám. 21.35 Három kis történet. Amerikai tévékomédia. 22.25 Képzőművészet.

TELEVÍZIÓ

Budapest, 1.: 6.45-9.00 Világ-híradó (ism.). 9.20 Természet-film. 9.45 Tévétájk (ism.). 11.25 Tévétörzs. 16.30 Pedagógusok magazinja. 16.30 Országos nyelvnapok. 17.00 Pozsony-film. Pozsonyról. 17.05 Aranyalma. Szlovák film. 18.05 Tévétájk. Földünk. 18.50-19.20 Dokumentumfilm. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Portréfilm. Lubo Belakról. 20.35 Sorozat a tudományról és a technikáról. 21.30 Híradó. 22.00 Laboratórium.

TELEVÍZIÓ

Budapest, 2.: 16.55 A csehszlovákiai magyar tanítók énekkara énekel. 17.20 Laboratórium. 17.50-19.05 Barátok. Tévétájk.

HAJDÚ-BIHARI

XLI. ÉVFOLYAM 81. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1984. IV. 6., PÉNTEK

A MAGYAR SZO

Országos konferencia Tanácskozási anyagok fiatal oktatóknak

Kőpeczi Béla művelődéséről

A Művelődési Minisztérium-oktatási Értelmisségi Fialatok Főiskolai Tanácsa, a Vjos Tudományegyetem Intézetének xizmus-Leninizmus-tatóinak II. országos dött meg csütörtök suth Lajos Tudomány. A tudományos szerkötöttük Szabó Imr dományos, kulturális lyának munkatárs. KISZ KB titkárs. gyei pártbizottság t. a Művelődési Minis nizmizmus-oktatási Kóosné Török Erzsé bizottságának első t lóst, a Debrecen vár rát és Borbély Mikl Tanács elnökhelyett ván egyetemi tanár. Leninizmus Intézet tötte. A konferenciát K

Ülést ta

Az agrárpiacon legének erősödése, a műszaki ellátottság és a növekvő piaci mények összességéb zebb helyzetet teret tsz-ek értékesítési- teendőinek megoldá kialakult helyzete meg a TOT elnöksé törtök ülésén, amel bó István elnököt. Az elnökség me ta: a termelés néhá tában rendre term keletkezik. Levezo kormányzati szerve múlt időszakban töl rugalmasan int Pénzügyi támogatá tottak továbbá a te galmozás hiányzó nyeinek - például hűtőterek - kiépit fejldött a közpon felügyeleti tevéken a termelők szem szintén lényeges, a nál alaposabban viz szerzőiess fegyvel tét és következetes kéri a mulasztás tsz-ek forgalmi azonban mindeze romlott; egyebek azért, mert a megn szállítási költsége szűkül a termelőkk